

1104 12.5190

Ardeleanul glumeț

sau

101 de Anecdote populare,

alese pe sprinceană și întocmite

din

Glumele lui NENEA STAN, ce-'și rîde de toți

de

Gr. Sima al lui Jón.

Sibiu 1889.

Tipariul și editura lui W. Krafft.

Ardeleanul glumeț

sau

142

101 de Anecdote populare,

alese pe sprinceană și întocmite

din

Glumele lui NENEA STAN, ce-'și rîde de toți

de

Gr. Sima al lui Jón.

Sibiu 1889.

Tipariul și editura lui W. Krafft.

Lucrul cel mai cu minte.

(În loc de precuvântare.)

Între doi soți.

— Bărbatul: Să știi Florică dragă, că mă cuprinde groaza, când mă cuget la eara ursuză, ce ne așteaptă cu seri lungi și nopți fără capet. Am diare, dar' acelea nu-mi fac nici o plăcere. Când le citesc, în loc se capet voie bună, mai mult mă supără cuprinsul lor."

— Nevasta: Știi una Ionel! Da se-ți aduci pe „Ardeleanul glumeț“ și se alungi uritul pentru tot-de-una din casă și când nu stăm amândoi de vorbă.

— Bărbatul: Sufleta mea! vezi asta e lucrul cel mai cu minte, ce pot se-l fac. Peste trei zile voi avea pe „Ardeleanul glumeț“ și voi rîde și singur și voi rîde și cu tine și alții vor rîde de minunatele glume a, le lui Nenea Stan, ce-i frige pe toți.

Anecdote.

2 Țap din capră.

Neștine se înțelege cu muierea ca la târgul cutare să cumpere o capră de lapte pentru copii.

Sosind târgul, omul își pune paralele la șerpariu și cu noaptea 'n cap pleacă la drum.

„Să 'ntâmplă de trece pe lâng'o moară, unde lelea Uță mulgea o capră.

Stă, stă, se uită și nu-'i vine să creadă ochilor. Capra morăriței da lapte cât trei și patru, de nu și mai bine.

— „Și nu 'mi-ai vinde mie capra asta?”
dice el întrebând-o.

— „Ba da, când 'mi s'ar plăti la cât o țin.

— „Și la cât Țici, c'o ții?”

— „La Țeci de-argint,” — răspunde ea.

— „Cam' mult, dar' face, dacă dă lapte în tot-de-una ca acum.”

— Pe răspundere o dau, — dice morărița.

Precum vedeți, din două-trei tocmeala e gata și omul se ia cu capra cătră casă, ducând-o de-o sfoară.

Voios c'a făcut un târg frunte, s'abate la un birt din margine de drum să-și stropească măseaua.

După ce se cam veseleşte niţel, începe se spună, că a lui capră, pe care numai acum o cumpără, e atât de lăptoasă, de deş în cruce, dac'o taie o vacă.

Birtaşul ese afară şi; vădend capra legată de gard, aduce ţapul ce-l avea şi face schimb, fără ştirea omului. Şi-a putut se facă, pentru — că erau asemenea încolea, cugeţi c'o mamă le-au dat viaţă.

Omul după-ce ese, desleagă ţapul dela gard şi hai cu el cătră casă, făr' se mai cerceteze câtuşi de cât.

— „Bucură-te muiere, c'am nimerit capră, de-o să ne fie pline ciuvaiele de lapte,“ — dîce el sosind.

Când colea seara, mulge nevastă lapte, dacă ai dela ce.

— Şi ce-ai stat se faci bărbate, căci capra-i ţap ard-o focul?! — dîce muierea.

— „Cum cutezi dîce, că doar' am vădut cu ochii păn' au muls-o ađi dimineată şi-au dat lapte, de să te încruceşti? Vedei capra asta ce-am adu-s'o eu nu alta, că doar' n'am fost beat!

— Ştii ce? De n'o fi capra ta ţap în toată forma, să fiu ori-ce!

— „Hai se vedem! — dîce bărbatul —, că doar' n'a bătut-o Dumneđu se se schimbe din capră cum eu o ştiu, că este, în ţap prost ori ce!

Merg şi se uită.

„Tu muiere ai drept. Deu, că-i ţap şi capră nici de loc! — Şi cum să face Doamne,

c'am vedut-o însu-mi pân' a mulso și-am stat acolo lângă ea și m'am ciudit cât lapte a putut să dea, —și-acuma ui-te, se află că-i țap; asta numai lucru curat nu-i. Mâne, nu mai departe, am s'o duc înderēt și se-mi capēt banii.

Și 'n ziua următoare într' adevăr, că omul se ia cu capra înapoi.

Ca de obicei însă, ear' s'abate pe la birt, acum însă cu deosebire ca se-și uite necazul.

Vedând birtașul, că ce-i, ear' pune capra la loc și-și duce țapul.

— „Măi morărită! — dice el ajungând acolo — ce capra dracului mi-ai dat, că pân' acasă s'a schimbat în țap ardē-ți-o focul, că nu-i lucru bun. Tu știi, ce știi.

— Omule, beat ești, nebun ești, — ce știi eu?! Ui-te la mine, că-i capră și nu țap!

Dicând aceste, lelea Uță ia un vas, își resfrânge mânecele, și de loc îl umple de lapte.

— Acum ce mai dici omule? Mai sustii, că-i țap capra ce 'ți-am vëndut-o?

— „Nu mai dic nimic, dar' de seară de nu-mi mulge nevasta tot atâta lapte dela ea, cum te vëndui făcând, cruce-i pui, curat cruce.

Omul ear' s'abate pe la birt și când seara se află din nou cu țapul în curte!

— „Așa ceva, de când 'mi-or crepat ochii, măi muiere, — dice el necăjit — nici n'am auzit, nici n'am vedut, necum se pătesc. Mâne o se vii și tu, ca să nu mai dici, că nu vënd bine. Ia vedi tu țapul ăsta acolo-i capră și dă lapte de se ai dece guri în casă. Aci vedi tu că ce-i!“

Cum e mâne ear' se duc cu țapul înapoi. Ajungând în dreptul birtului, leagă țapul de gard și ei intră în lăuntru. Aci a suflat din palmă toate paralele, ce le-a avut omul la el și vorbea, de-ți era oare-cum, s'e-i ședi în aproape.

Birtașul și de astă dată a făcut schimbul și-a pus capra în locul țapului.

Morărița earăși le-a umplut un vas de lapte acoloa în fînța lor de față și le-a dis, că asta s'e fie mai pe urmă, dar' se nu-i facă nevoie, de unde n'are.

— Veți bărbațe! capra asta s'e mi-o fi adus tu acasă, dar' nu pe ticăitul de țap, — d'ice muierea.

— Acum tacă-ți mîncătoarea. Acasă poștește și-mi d'î câte ai voie, numai de n'a fi ca eu se-ți d'ic, pentru-că s'e veți, capra ear' are s'e fie ceva drăcie din ea. Vei vedea!

Oamenii noștri nu se mai abat pe la birt, fiind — că de! nu e mai rea boală decât punga goală.

Seara, vedând bărbatul mulțimea laptelui, ce capra l-a dat, nu poată se nu d'ică:

— Și s'e ști muiere, că țapul acela tot n'a fost lucru curat, m'e leg pe ori ce de-a fost!

3 Dă-i grăunțe . . .

Un popă ci-că era și morariu pe lângă sfințenie. Într'o Sâmbătă noaptea spre Duminecă a tot ferecat la cea moară, de numai puțin de tot a putut s'e atipească, pân' s'e meargă la biserică.

Dela o vreme la furat somnul; așa îmbrăcat în odăjdii cum era, și moțăia ședând în altariu pe-un scaun.

Cantorul gătase și venise rëndul părintelui ca să dică, dar' părintele nimic.

— „Eară și eară! — părinte — strigă cantorul din strană.

— „Dă-i grăunțe și-o așeadă pe tărițe! — răspunde părintele buiguit de cap.

Carnea și fasolea.

Bărbatul și muierea, fiind de curând luați, se înțelegeau împreună, că la care ce bucate-i mai plac.

Nevasta dicea, c'o fasole gătită cum știe ea, n'o dă pe carne.

Dar' bărbatul din a sa parte întărește, că da:

— „Fasolea drăguța de ea, carnea eac' așa, drac se între'n ea fasole!“

Dacă 'l-a pus naiba pe Neamț

— De pe vremea „Nemților“. —

Pe vremea Nemților, darea se scotea așa, că neputând bietul om plăti la termin, se trimeteau ostași împărătești, drept jăcuți*) pe capul lui, și pe acestia trebuia să'i țină ca pe apă puțină, până-și răfuia datoria cătră împărăție.

Aceasta se făcea mai ales earna, când ostașii ne mai fiind de nici o treabă, se împraș-

*) Cuvânt din popor și esecutor va se dică.

tiau pe sate, ca fărina orbilor, poate, ca și împărăția se scape de o sarcină și cu o cale se adune și bani albi pentru Țile negre. Și n'ar fi de diochi, dar' c'o lovitură se prindeau două muște.

Dacă se întâmpla ca jăcuții se fie limbi streine, poleci*) bună-oară, norocul găinelor și a celorlalte galițe, vai și au însă de bieteale cioare, pe cari umbla să le pustiască cu locul!

Pe vremea aceea multe ciudății s'au întâmplat, căci Românașii se înțelegeau cu ei ca vai de om, din cauza graiului, care și pentru unul și pentru altul era butuc în ușă.

Într'o di se nbolnăvește un Neamț de aceea ori poleac ce-a fost, alergând toată ziua după cioare.

Cum e ađi, mai rău mâne și jăcuțul trebuia dus la Bělgrad în spital, ceea ce tot opinca trebuia s'o facă.

Gătește Românul carul, înjugă boii și ceilalți jăcuți își pun tovarășul în el învălit bine în câte toate, pentru-că era în dric de eamnă, pe un ger cu sieș**) de nici cățelul se nu-'l scoți din casă.

Își face Românul trei cruci cu trei ajută Doamne și pleacă.

Dar' pe gerul acela nu era chip se stai tu mulcom într'un loc, chiar sănătos fiind și învestmântat frunte, și pe jăcuț îl cuprinde tremurul, de numai el știe.

— „Mie calt***) Român, mie calt! — Țice el cătră căraș.

*) Poloni.

**) Vânt. sec, ce te pătrunde până la os.

***) Kalt e cuvânt nemțesc pe românește frig însemnează.

— Ui-te, lui 'i cald ședând locului și eu sgribur și bat în pepteni! Groasă piele pe Neamț!

Și Românul îl descopere nițel ca să se mai recorească!

— Să vede că cela era bolnav reu, de nimic nu putea. —

Dar' Neamțul se vaietă mereu, că lui 'i calt, ceea-ce face pe Român ca, în cele din urmă, se tragă tot acoperemântul de pe el.

N'a trecut mult și Neamțul a tăcut ca peștele, a încetat a se mai plânge.

Românul, cugetând, că 'i-a făcut un bine, își vede de treabă și ba să se oprească până în Bělgrad.

Când coala, cela înghiețat tun și tare ca osul.

— Și de ce nu'l-ai acoperit măi omule, pe un ger ca acesta, ui-te a înghiețat, suflet păgân ce ești? — întreabă căpitanul.

— Și de ce să-l acoper, când el se plânge, că nu mai poate de cald? — răspunde Românul. Din potrivă, nu'l-am putut mulcomi pân' n'am tras acoperemântul de pe el.

— Dar' cum să se plângă de caldură? Ce stai să grăiești? — dice căpitanul.

— D' apoi, că doar' n'am fost eu surd, când una, două și earăși îl audeam dicând: „Mie calt! Mie calt!” — răspunde Românul.

— Măi, măi! d'apoi, că el a grăit nemțește și pe nemție caltul e frigul vostru, curat cum îți spun.

— Încoala ce mai pagubă în ciuperci! — dice Românul. Dacă l'a pus naiba pe Neamț ca la frigul nostru, el calt să-î

dică, tragă el întrênsa, anume fiind-că fură vorba românească și-o întoarce pe dos, de-o brodești ca orbul Braila.

Românul și limba ungurească.

Deși sânt de o miie de ani pe unul și acelaș petec de pământ, Românii cu Ungurii, limba cestor din urmă Teranul nostru o înțelege tot atât de bine ca și Moș-Adam.

Nici o mirare dar', dacă se întemplă în daraverile lor dîlnice ciudății, cu deosebire când Ungurul limba Românului n'o înțelege bine și-o amestecă cu ungurește.

Astfeliu într'un orașel unguresc, mergênd Românul cu grâu de vîndare, sê 'ncinge între el și Ungurul, ce voia se cumpere, următoarea vorbire.

— Ungurul: „Mêi oláh!“ *)

— Românul: Olariu ai fost tu și tatăl-têu!

— Ungurul: Cum buza? **)

— Românul: Buzat ești tu!

— Ungurul: Da la tine pénz! ***)

— Românul: Împinge-mê deu tu, că și eu te împing!

Muierea e vas spart.

De-o părechie de oameni se ținea serăcia și nevoile vieței ca scaiul de oaie. Ori cât da din mâni și din picioare înzădar, de cum adi,

*) Oláh = Valach, Român.

**) Buza = grâu.

***) Pénz. = bani, parale.

mai rău mâne, — blăstem, nu alt ceva, cugeți, că era pe capul lor.

Dar' norocul e schimbătoriu, ađi e la mine, mâne la tine și une-ori îți ese în cale, când nici n'ai crede.

Într'o ăi vede omul nostru în grădina boierească din vecini o ardere de bani, își însemnează locul, că e drept la tulpina unui pěr și cu o cale, n'are ce lucra, făr' arată și la nevastă.

Târđiu în noapte, după ce toți oamenii s'au aședat, se ia bărbatul cu muierea peste gard, sapă comoara și află atâta bănet, de-au mai umplut o straiță de ei.

Bărbatului te miri ce-i trece prin minte, după-ce isprăvesc, se urcă în pěr și scutură la poame. Când colea, ce s'e-ți vadă ochii?! În loc de pere, cădeau la pești, care de care mai sdrăvăn și mai mare, nu 'i-am visa la noapte. Muierea s'a ciudit grozav, bărbatul însă se făcea numai, căci el a fost, care în-de-cu sară, prindindu-'i, îi agățase de crengile pomului.

La reîntoarcere, purced pe altă cale, ca s'e-și piardă urma și trec chiar pe dinaintea porței boierului. Fiind acum de cătră ăiuă, acesta se sculase și făcea o langră de groaza s'e te ia. Era un rău suflet de om și mare păgân, se vede, dacă nici noaptea nu avea pace, cum au alți botezați.

— „Și ce tărăboiu se fie acesta bărbate?
— întreabă muierea.

— Tărăboiu de se-ți faci trei cruci cu Doamne-ajută! — răspunde bărbatul, pentru-că tocmai acum umflă Necuratul pe cuconul boieriu.

Sosind ceia acasă, pitulează bănișorii sub vatră, frig la pești și mănâncă, — apoi se culcă și, obosiți de trudă și nesomn, nu se scoală până târziu.

Pe când dau ei a se scormoni bărbatul hai se cerce, că a muierei credință până unde merge. Se pune deci și începe a o cihăi, că ui-te, de ați înainte ai să fii așa și pe din colea, dar' nu mai mult o gloabă, că te țesal, de de ustură pielea, neam rău și viță stricată ce ești!

— „Eu neam rău și viță stricată?! tu ticăitule șiurgia oamenilor, — răspunde muierea făcută foc și pară de mânia. O se-ți arăt eu, că cine-i neam rău și viță stricată, acum în minuta asta de ceas, de-o se am pace pe veci.“

Și 'ntr' adevăr, că numai decât o tuleste în vecini la boieriu și-i spune toată treaba cu săpatul comorii.

Bărbatul în vremea aceasta ea bănișorii de sub vatră și-i pitulează, singur știe, că unde.

Nu trece mult și boierul e aci dimpreună cu jurații satului.

Caută, restoarnă, nu lasă nimic ne codrobărit, dar' înzădar, nici urmă de comoară.

— Boieri dumnea-voastră și oameni de omenie — dice bărbatul — nu vă luați după treanca-fleanca și melița asta de muiere, pentru-că vă poartă după cai verzi diua în ameața mare, deu în cruce.

Și muierea cu atât mai vârtos sta se crepe de năcaz.

În cele din urmă n'a fost încotro, omul a fost dat pe mâna legei și, sosind terminul, a

stat de față înaintea judecătoriaului dimpreună cu boierul și nevastă-sa, această drept martor în contra soțu-s'o, cu care din clipita ce-a ocărît-o, ducea traiul lui ochiul cu aiul.

— Măi omule! — ȕice judecătoriaul — boieriu dumnealui a făcut arătare împotriva-ți, anume fiind-că în noaptea cutare ai șters o mare comoară dela tulpina unui pěr din grădina Mariei-sale, având drept ajutoriu muierea-ți, care mărturisește totul, — tu ce ȕici, când groapa săpată se cunoaște încă și muierea-ți, o bună creștină, te-a dat de gol.

— Bine ar fi fost cinstit scaun, dac' aflam eu o comoară, pentru-că 'mi prindea frunte de bine, lipit pământului cum mă găsesc. Chiar de aflam însă nu una, ci ȕece comori, mari ca a le lui Darie împėrat, nu legam astfeliu de afacere de nasul muierei, care, plete lungi și minte scurtă, umple satul. Cu atât mai vėrtos însă muierea mea nu era iertat se prindă de veste, pentru-că e cam lovită cu leuca, 'i lipsește o doagă și se fiară Sântul de scaunul vorbelor ei. Veți vedea înși-vė, că spune lucruri de pe vremea, când țințarii erau cât armăsarii, — cercați numai.

— Și cum a fost măi muiere? — întreabă judecătoriaul, — spune totul din fir în pěr, că resplata nu ți-a lipsi dela cuconul boieru.

— „Apoi a fost așa de bine, că noi amėndoi, eu și cu bărbatu-meu, ce stă aci de față, după-ce înoptase bine, ne punem și trecem gardul, săpăm comoara și umplem o straiță de bani. Atunci bărbatu-meu se urcă în pěr și scutură o mulțime de pești, tot unul ca unul. Pe când ne întor-

ceam acasă tocmai umfla Necuratul pe coconul boieriu.

— Aoleo boieriu dumneata, — dice judecătoria — cum te poți lua ma-ta, om în toată firea, după vorbe ne mai audite, cum sînt cele eșite din gura muierei acesteia! Cine a mai pomenit ca perii se rodească pești?! —

Mergi omule acasă, fii pe pace, caută însă de pune doagă la glăvățina muierei, pentru-că al ei cap e stricat rău de tot.

— Apoi mai ți tu muiere, că nu sînteți voi vase sparte, ce nimic nu țineți în voi! — dice bărbatul întorcîndu-se cătră casă. De era după tine, îmi puneai capul, deși eu numai cât am vrut se cerc, dacă e dreaptă vorba, că muierea: „Minte scurtă, plete lungi“ și vas spart.

8 Boierul și direghetoriul de curte.

Aude boierul din cineva, că direghetoriul, ce-l are la una din moșii ar fi cam lung în degete. Caută și se încredințează, că 'ntr' adevăr cela trage foc mai numai la oala lui, pe când venitele boieriului se subțiază din ce în ce.

— „Scoate-voiu eu tot seul și grăsimea din tine, ca supt și tras se remâi cum mâncatu — m'ai pe mine! — dice boierul.

Și se pune de-i ia pentru sine toată agonisita, strimbă, nici vorbă! — ear' pe însuși direghetoriul necredincios îl desbracă îl muriește cu miere de albine peste întreg trupul și-l leagă afară la câmp de un arbore ca se.

fie de rîs și batjocură la toată muscărima
lumei acesteia.

A doua, a treia și trimitte boieriul un curtean ca să se încredințeze, dacă mai costă ori nu slugitoriul fără inimă.

— „Și ce mai face?” — întreabă el pe curtean.

— Rău boieriule, de tot rău, că s'au adunat asupra lui atâtea găuni, vespi, țintari și tot felul de muscărimă, de vârful acului și n'ai unde-l pune pe trupul lui fără ca se dai de jigărăi!

— „Și el nu se apără de loc?” — urmează boieriul cu întrebarea.

— Nu Măria-Ta, de loc nu se apără, din contră, pe mine și nu m'a lăsat să le alung.

— „Nu înțeleg!”

— Nici eu n'am înțeles până nu mi-a deslușit el însuși, acum însă cred și nu mă mir. Pentru-că muscărima, ce-o are pe trup e sătulă, la supt cât a avut de cuget, și numai de aceea nu se depărtează ca se nu-i cuprindă altele locul și ele pe când vor flămândi se n'aibă unde se pune spre a piguli ceva earăși. — „Dacă însă le voi alunga mereu, ȳicea el, e vai și au! de mine, pentru-că roiul ce sboară în juru-mi e rupt de foame și mă vede sfântul până se satură și acelea, cum sînt cele de pe mine.”

Stă boieriul, stă, stă și se cugetă o bucată de vreme, — apoi ȳice:

— „Măi omule! D'apoi că voi sînteți pentru mine aceea ce muștele sînt pentru direghetoriu. Ori-cum, și el și voi, ved că v'ați cărpit bine din al meu. De vă dau drumul, au se vină

alții flămânzi și ca vai de capul lor. Până se vor umplea și aceia, cum vă știu pe voi, câte daune o se am!

„Mergi desleagă pe direghetoriu și se între ear' în slujbă, pentru-că cine umblă cu miere trebuie să-și sugă degetele!

o Nea Pricescu-Vrajbă sau Cui ce-i data.

Nea Pricescu-Vrajbă nu mai avea intrare nicăiri, cu deosebire însă, unde se mănâncă și bea de geaba, nu putea să fie chemat odată cu capul.

Și nea Pricescu o sfeclise mai ales fiindcă ținea ca și cea mai nevinovată petrecere să se sfârșească cu încaierare și capete sparte. — Știa el adecă se înădească cuvinte, ce ard și frig pe unde ajung și din nimica ceea află numai că vrajba e gata. Și pe când alții își întocmeau morișcă în păr, nea Pricescu se făcea apă, scăpa ca prin urechile acului și râdea de păruiala, ce însuși o pusese la cale.

Dar' toate pân' la o vreme și ulciorul atâta merge la fântână până-și frânge gâtul.

Oamenii dela o di dau a se cumiți, nu mai au chef de coaste frânțe și capete sparte și pe Pricescu 'mi-ți-l dau afară cu nepusă masă ori unde se ivește.

Într'una din Dumineci era ospet, treabă mare, toți fruntașii satului erau la unul din cei mai cu dare de mână, ce-și însura feciorul. Mese întinse, bucate alese, vin și lăutari, cheful și voia bună nu mai aveau margini.

Lui nea Pricescu 'i lăsa gura apă, când se cugeta la cum își petrec alții și el înghite gol.

Chitește el în mintea sa șireată, ce chitește, își face coada colac și numai ce află că și el e la ospăț.

Dar' vorba ceea: „Nechiematul scaun n'are“ — și oaspeții, cum erau în voie bună îl dau afară și, ca se fie de rîs de batjocură, îl închid în pivniță ca se audă întreg tărăboiul și fiecare din el încă se crepe de necaz.

Într'un târziu, ce le vine lor în minte se facă cu bietul Vrajbă?!

Se pun și scurg păharele într'un vas mai mărișor, mai toarnă și oțet în el, culeg ciolanele remase și hai la el ca să-și facă haz de nevoia omului.

Dar' cum stau ei așa grămădiți dinaintea pivniței și făceau foale de rîs, iată, că se apropie o țarcă atrasă de amirosul și vederea ciolanelor.

— „Ei voinici! — ȋce nea Pricescu-Vrajbă — dacă sînteți bătuti la cap, ean se-'mi spuneți cum e cucoana coțofană, țarcă-bulearcă, la pene, — este ea albă ori neagră mai mult?“

— Coțofana — răspunde badea Bran, e neagră, un feliu de cioară pistriță este ea, o știe toată lumea.

— Vorbă se fie nene Brane! — îi ia cuvîntul badea Stan — o brodiși că orbul Braila, pentru-că să veđi, coțofana e albă mai mult, un feliu de lebedă pătată cu negru, ea e o pasesere albuie

— De unde?! — ȋce Nan dincoalea. Nenea Bran a grăit adevărul întreg, Stan bate câmpii cu mințile!

Ba că teacă, ba că pungă, că una, că alta, zama dă a se îngroșea din ce în ce și vezi numai, că oamenii se împart în două cete, vorbesc apăsător și tare, de cugeti, că nici unul n'auze bine.

Mai departe vorba ceea: „Cearta fără 'ncăierare nici un haz nu are,“ — într'altă zi toți erau scăpați ca de Tătari.

Va se dăca la cine ce'i data. Dacă lui nea Pricescu scris-i-a fost ca de Vrajbă se albă parte, apoi om va fi, când dracul cu cruce în frunte.

1) Românu' o cumpănește din gură.

Românu' era la coasă la un Sas. Când colea la cină Sasul pune pe masă alături cu mămăliguța un mare vraf de brânză. Românașul cu deosebire la brânză se trăgea, ceea ce făcea ca Sasul toate puterile să 'și-le peardă. Dela un timp simțea că are să crepe de părere de rău, dacă n'a dăce nimic și Românașul îi adăpostește toată brânza.

— „Apoi frate Ioane! dăce Sasul, grijă, că n'o s'e-ți umble bine, dacă 'ndopi în tine atâta brânză mai numai goală, — mai dă și cu mămăligă, căci altcum te încui!“

— „De aceea nu purta grije vecine Hans. Știu eu cum s'o cumpănesc din gură, de nici dracul n'are să-mi fie, — vei vedea.“

1) Atunci n'ar sta în grădină.

Tata și copilul mânca amândoi varză gătită cu umplături și carne.

Pe când bătrânul lua bucatele tot învrâstate, — copilul dase năvală carnei și umplăturilor, de varză nici că vrea se știe.

— „Măi băiete, ia-te după varză, că-i mai bună decât carnea și umplăturile, vei vedea tu!“ — dice tata.

— Apoi că da, va fi mai bună. Atunci n'ar sta în grădină cum stă, că jigăraile 'i-ar face capet! — răspunde hoțul de copil îndopându-se și mai departe numai cu carne și umplături, lasând varza pe seama tată-s'o, dacă dice, că-i mai bună.

▲ Ce știe satul, află și bărbatul.

Ci-că o nevăstă de cele cu vină ncoace își îmbrobodise bărbatul atât de bine, că era un feliu de n'au de, nu vede.

Însă vorba cea: „Urciorul atâta merge la fântână până-și frânge gâtul. Cu toate momelile muieresti dela o vreme bărbatul parcă un ghimpe are la inimă. Cu deosebire nu 'i-se pare, fiind-că era ținut al dracului de rău, aproape numai cu răbdări prăgite, ca și când la casa lui nu s'ar fi aflând de toate cele, ci serăcie lucie, numai. Prin urechi pe la el puteai să vezi în dragă voie, atât de gras ajunsese cu traiul cel bun, de care avea parte.

În sfârșit, după-ce mai culege de ici o vorbă, de colea alta, începe să creadă, vorba Neamțului, că dracul nu culcă-te, și ntr'o de cătră seară se face dus departe, cale de câteva zile.

Mergând el dus pe gânduri spre satul vecin ca să-și piardă urma până se 'ntunecă bine, — întâlnește un drumeț, ce spre satul seu trăgea.

— „Măi creștine,‘ dice el — umbrele s'au lăsat și în Tătăreștii nostri are se-ți fie masul peste noapte, drept am?“

— Până în Tătărești în iastă ți și mai de parte mâne, — răspunde drumețul.

— „Bine! Tu se tragi la casa cutare și cutare, că este a mea și numai ochi și urechi se fii, — mai înțeles?“

Înțeles da, și lasă pe mine! Văd eu, că ce cale-i pe vale, — răspunde drumețul și hai mai departe.

Sosind seara târziu în Tătărești, pe când oamenii cum se cade se culcaseră, trage la casa celuia și peste voia nevastei, care cu mânecele sufulcate gătea o cină de cele boierești, — se trage sub vatră.

Nu trece mult și vine și drăguțul, care rîde și glumește cu nevasta, ca oamenii ce se văd bucuros.

Dar' de-abea se înciripă cina și badea bate la ușa tindei.

Amù-i amù!

— „Deschide nevestă, că's eu, bărbatul tîu cel drag!“ — strigă cela zuruind la ușa, după-ce mainainte se uitase pe fereastră și veduse cu ochii sei, că ce oaspeți are.

— „Sub pat cu tine! — dice ea cătră drăguț, mai departe vom vedea, că doar' se va duce se vadă de vite, cum'i-e obiceiul.

Și trage acoperemântul patului până jos pe pământ.

Pitulează bucatele și vinișorul, unde poate și aleargă de deschide ușa.

— „Și cum de nu te ai culcat încă muiere hăi, c'a trecut de cina bună și e aproape de cântători?” — întreabă bărbatul făcându-se în voie bună ca olariul, după ce-și resturnase căruța cu marfa.

— Apoi știi tu bine bărbățele dragă, că 'n lipsa ta nu pot se dorm și afară de aceea mă simțesc, nu stiu cum, slabă, par' că toate oasele din mine mă dor.

— „Hm! A fi, dar' n'ai ce! — răspunde bărbatul, întrând amândoi în casă —. Cam gândesc eu, că ce dureri ai și voiu vedea să-ți vii în fire drăguță.

— „Dar' ceva de cină, n'ai tu?”

— Nu bărbate dragă, fără niște pâine uscată și clisă, mergi și-ți adă, că eu nu mai pot, — răspunde nevasta.

— „Rău destul, că n'ai gătit nimic, dar' decât se mă mai scrînciob prin pod după clisă, mai bine vorba ceea: „Pâine cu sare, gata mâncare.”

Și se pune omul de mănâncă așa ca se-și omoare foamea mai mult, pentru-că poftă-i trecuse acușa.

— „Dar' sub vatră, ce făptură de om este, măi muiere, c'aud, par'că se mișcă ceva?”

— Da ia o nevoie de om serac, ce cu seara odată s'a abătut pe la noi și n'am putut se-l dau afară odată cu capul, — răspunde nevasta.

— Măi omule eși afară să-ți vezi fața și de mi-s'a părea se îmbucătorezi și tu de două, trei ori, — dice bărbatul.

Ese cela și se face, de cugeti, că nu s'au mai vădut de când e lumea.

— „Cum și de unde?” — întreabă bărbatul.

— Da ia un biet de strein și m'a prins noaptea aici în Tătărești — răspunde cela.

— „Te vezi om de omenie, fi cu pace și pofteste la o bucată de pâine cu sare; — ce să-te faci, dacă nevasta e bolnavă seraca și nu mai poate, — prinde-ți inima cu ce este dela Dumnezeu.

Și mâncând ei, ce-i vine bărbatului se dică!

— „Măi creștine! — dice el — până una altă, tu se-mi spui o poveste ca să ne mai treacă din vreme, vezi, că nici nevasta nu poate se doarmă, ci stă numai resturnată pe pat, nu-i vine somnul, că-i cam bolnavă, — di una, știi, de pe când era lupul cătel și Cheșa vițal.

— Nu știi, rogu-te, de cele despre crai și împerați, că le-am zăuțit acușa, am pățit însă multe în viață, dacă ai voie se asculti una ciudată, ce-am pățit-o pe când eram, dragă lele, copilandru și pășteam oile taică-meu.

— „Ori-ce numai spune, se nu stăm guri goale, — dice omul.

Și streinul începe:

— Într'una din zile cum pășteam oile tată-meu, nu știi cum se face, că de cătră seară mă fură somnul. Și dacă mă fură somnul, ba se mă pot trezi până târziu în noapte, pe la cină. Atunci sar sus spăriat, mă uit în jur,

adecătele oile grămadă lângă mine și cât colea un fêrtat de lup sta pe vine și se uita la ele.

Era o dragă de lună plină și întreagă, cum e și pogacea de colea de pe grindă, și 'mi-se vedea ca ziua.

Lupul căuta prost de tot, cum face și cela de sub pat.

Eu nu pierd vremea, ci aruncând ochii în jur, pui mâna pe o peatră sdravănă și rotundă ca plosca dela căpêtâiul patului și svêrrr! după lup.....

— „Știi că-i o poveste minunată?! deu de nu! — dice bărbatul, ținând pe nevastă mereu în ochi ca se nu-i peardă urma.

„Acum să ne punem gura la cale, că nevastă-mea, har Domnului, tot nu e așa de bolnavă precum se crede și d'ale mâncărei mai poate încă.

Și după-ce face foale, scoate pe cela de sub pat și-i dice:

— „Dacă-ți este dragă, din ceasul acesta a ta să fie. Să știi însă, că năravul din fire n'are lecuire și om din ea vei face, când a fi dracul cu cruce în frunte.

„Și tu nevastă de adi încolea, când 'mi-oiu vedea ceafa.

„De cât toată viața hîra, mîra, mai bine vă duceți, unde și-adus mutul eapa și Țiganul cârlanul, că de nu aci vă pun cruce.

Așa s'au adunat împreună două nevoi, vorba ceea:

„De mâncare ca și lupul,

„Ear' de lucru ca butucul!“

Ogarul și cânele.

Pe timpul iobăgiei tinărul domn pământesc se abate la casa unui Țeran de ai noștri cu privilegiul unei vânătorii. De sine se înțelege, că era însoțit de o ceată de ogari, pe cari 'i-a dat peste noapte în grije la Român ca el să-'i nutrească și să-'i adăpostească la un loc, unde nimic rău să nu 'li-se poată întâmpla, — câni domnești, ce să te faci, pe vremi grele ca acelea, când tu erai socotit a fi de o potrivă cu vita, ce trage în jug.

Obrăznicindu-se unul din ogari, Românașul îl arde cu un tufan, la ce dihania începe se schilăluie, de cugeți, că altă aia îl apucă.

— „Și cum cutezi se dai — răcnește domnul Pișta plin de mănie — într'un ogar ca acela, mojicule?!“

Ogar se fie Maria-Ta? — întreabă Românul.

— „Ogar da!“ și-'i rade una peste spate.

— Al dracului, d'apoi că ogarul te 'nhață ca și cânele, uite așa! și-'i dă Măriei-sale o păpară de tot cuc sărea. Și Romanul 'și-a pierdut urma din diua aceea.

De unde vine vorba, că „Muierea e cu cap de drac.“

În vremile bătrâne, cât poți arunca cu praștia minței prin ele încolo, ci, că s'a întâmplat de călătoriau împreună Domnul Christos cu Moș-Sân-Petru prin sate de a le noastre.

Și cum umblau ei așa împreună bodogănind mai una, mai alta, iată, că ved, afară la un câmp,

un drac și-o muiere, încleștați cu mânilor unul la altul în p^{er}. Și se streflociau, de pale și șuvițe le remâneau printre degete. De dat însă nu se da nici unul din ei, fie-care ținea, că el e mai tare și el are să dovedească pe cela-l-alt.

Domnul Christos ca unul, ce pacea și buna-înțelegere o iubește, cu scârbă-și întoarce fața într' altă parte și adirege pe Moș-Sân-Petru să meargă și să-i despărță. Cearcă bătrânul cu buna, cearcă și cu răul, dar' puțință nu era să-i poată despărți nici într' un feliu. În cele din urmă n'a fost încotro, și-a scos sabia și le-a tăiat capetele cât d^{ici}.

— „Acum poftiți și vă mai bateți, dacă vă dă mâna!“ — se restește bătrânul plin de mânia, căci 'l-au adus pân' la atât, de sânge a trebuit să verse.

După ce ajunge pe Domnul Christos, care înaintase o bună postate, acesta'l întreabă, că ce-a isprăvit?

— „Și ce să isprăvesc doamne, eacă le-am tăiat cele capete ticăloase, căci de despărțit nici vorbă să-i pot!“

— R^{eu} ai făcut Moșule, rău de tot! Ma-ta, suflet creștinesc ce ești, să verși sânge în vârsta, ce-o ai, bine nu 'ți-se șede. Întoarce-te, pune capetele la loc și-i înviază ear'.

Face Moș-Sân-Petru, dar' grăbit ca se poată ajunge ear' pe Domnul Christos, nu e cu destulă luare-aminte și-o scrintește. Cum sta muierea cu capul dracului în mână și cela ear' cu al muierei — nici morți nu-și descleștaseră brâncile unul dela altul din p^{er}! Moș-Petru nu

se cugetă mult, ci hai pune de asupra umerilor, capul ce sta mai în apropiere de trup. În chipul acesta a lucrat de-a 'ntoarselea și capetele le-a pus cu totul dinpotrivă: al muiere la drac și al lui Sarsailă la muiere; — De aceea se dice, că muierea e cu cap de drac.

În vremile vechi mai credeau oamenii și neghiobii de aceștea, acum însă o știe toată lumea, că mai mincinos este cel-ce crede fleacuri de aceștea, decât cine le spune, căci acesta în cele din urmă cum le cumpără așa le și vinde și de greșit nici vorbă, când însuși nu le crede.

1 / Pârea orășânească.

Doi Moti, din creerul Munților-Apuseni ai Ardealului, cutrieraseră câteva țeri cu cercuri și vase de lemn și frumoase parale au înădit.

Ajungând într' un oraș mare, ce le trăsnește lor prin minte ca se facă?!

— „Da! parale la șerpăre avem; — de astă dată se ne punem gura la cale orășenește, cu pâre de cea albă și lapte dulce! — trebuie că are se fie de se-ți omori nevasta și copiii, de dat însă nici țică-mică!“

Și după ce cumpără ei o pâne albă ca și fălioara de caș dulce, — o drumică mênunțel în ghioaba de brad, ce-o purtau drept blid, toarnă lapte dulce peste ea și se pun nițel pe așteptare ca se se înmoaie.

Când colea ce se-ți vadă ochii?! Hoța de pâre tot beuse laptele, de nu se mai vedea nici pic din el!

Atunci un Moț trage una de cele tătărești și dice ciudos cătră soțu-seu:

— „Apoi mai veduși tu Cioane! Cum se nu fie el, orășanul, hoț, între smerii 'n el, când nici pârea lui nu-'i de omerie, că ne pitulă cel lăptet până la un strop! E pâre care-'i pâre, dar' e pâre pe care-o mozăie mama! Fărină de ovės amestecată cu orz, cum o bagi în gură, face bîc în irimă!“

/// Smeri se ragă 'n el!

Mainainte vreme, când legile Ardealului nu dau voie Românelui să poarte căciulă mai scumpă de un zlot, nici veștminte negre la față și nici călare se umble, — s'abate prin Albac — în Țeara-Moților — un domn în yênăt îmbrăcat și care avea de a face cu Cioanea, pîrgariul (jurat) satului. Acesta din întemplantare nu era acasă.

Merge Puca să-'l chieme „de colea nu-mai“ și colea al Moțului e cale de câteva ceasuri.

Vedënd Puca pe Cioanea într'un vîrf de deal, îl strigă să vină, dîcënd în feliul cum ei grăiesc:

— „Iură iute și urlă la vale mîi Cioane, c'a jirit o nevoie vîrătă 'n sat, ce nu mărîncă făr' numai ouë, pui și vîrfu delapapte!“

— Smeri se ragă 'n el și 'n buhaiurile lui! — respunde Cioanea — voiu jiri, jiri.

De pagubă fuse cum fuse . . .

Înainte de anii 1848, Țeara Moșilor era cu totul lipsită de drumuri, nici într'o parte, nici în alta cu carul ori cu căruța nu puteai strebate.

Potece, colnice, cărări pe muchi prăpăstioase, atâta tot, încât umblarea pe ele chiar gol și adesea era cu punere de cap.

Dela un sat la altul și nu puteai merge decât călare, ear' cară și căruțe abea ici și colea dau a se introduce. Atunci nu era dat Moșului se dica: „Țù la irima drumului, că te ocăr cu bățul, ragă 'n buhaie-ți!“

Ținutul serac fiind de bucate și lipsit cu totul de sare, în dric de eamnă, când Munții și trecătorile se închid, era greu, de tot greu pentru bietul Moș și de multe ori trăgea el însuși după sine, cu săniuța, cele trebuitoare, pe spatele de ghiată lucie a le Arieșului.

Pé vremile acelea cercând se strebată înspre Turda, doi Moși cu doi cai încărcăți cu vase, ajung de asupra unei prăpastii îngrozitoare; Nu era decât un semn de cărare și caii trebuiau trecuți unul câte unul cu cea mai mare grije. Unul din Moși ducea calul de căpăstru, celalalt îl ținea de coadă. Cine știe cum se face, că-și pierde calul cumpetul, calcă ceva mai la o parte și hai de-a'n dura pe păretele de stâncă în jos până în undele Arieșului, unde a remas lat ca o broască.

Și calul Moșului par' că sbura, ear' tărhatul *) aci era de desubt, aci de asupra, lucru de tot hazul.

*) Povoara.

— „Mare pagubă avuseși!“ — dice Moțul
cela-l-alt.

— De pagubă calea valea, dar' îmi placù
cum marsă, ragă smerii'n el! — răspunde cela.

Strică limbă păcălit.

În vremile mai dinainte, când și Românii
din părțile ungurene lua parte la trebile țerei,
un străică-limba de ai noștri pășise într'un cerc
oare-care românesc pentru deputăție în sfatul
țerei. Vorba era să-și țină vorbirea prin care se
trage sfoara unsă cu miere prin gura alegători-
lor, cum e obiceiul de a îmbăta lumea cu apă rece
la astfeliu de privilegii. Se adunase multă țeră-
nime, ca se audă despre fericirea ce-i așteaptă.

Învățatul nostru se pune și le ține o căzanie
zamă grozav de lungă, dar' pentru oameni, ce
s'au stins de mult de pe fața pământului, pentru-
că grația pistriț de tot, curat după lătinie, încât
bietii oameni nimic nu puteau se cuprinde.
Din sudorile ce-l treceau însă, aveau credința,
că bună fărină cade de pe moară, numai cât
ei nu știu să-și aște rostul.

La sfârșit, când toate semnele dovedeau,
c'au ajuns în capet, un moș Tomă, ce nimic
nu cuprinsese, strigă din mulțime, cât îl ia gura:

— „Acum Măria-Ta fii bun și-o dă pe
româneasca noastră ca se culegem și noi ceva!“

Românească stricată.

În luna lui Brumărel din anul 1882 fiind
la o înmântare în Munții — Apuseni ai Ardea-

lului, mi-a fost dat s'auz un cuvânt, pe care popa strică-limbă îl începe cam în chipul următoriu:

— „Trist Auditoriu! Să eruăm fectele celui ce a deșcins din ceriu, să avem conmizerăciune unul cătră altul ca să luăm bună remune-răciune!

Nenea Stan și Bran se uitau unul la altul, și dau din umeri!

Copiii cu părul roșu.

Părintelui se furaseră doi boi. Din in-têmplare furul se spovedește chiar la părintele păgubaș, și mărturisește faptul.

— „Bine fiule, din parte-mi te iert, să te ierte și cel de sus. Ai însă se spuni fapta la o adunare întreagă de popor, ca iertarea să-ți fie deplin.

— Avè părintele gândul, să-l apuce odată pe calea legii și trebuiau martori.

— „Voiu face-o părinte, voiu face-o din toată inima, că de părere de rău stau să mă usuc pe picioare și tot cu boii mă visez în fiecare noapte.“

— „Bine fiule! foarte bine! La Sfintele Paști, îndată după slujbă, eu voiu pregăti poporenii, că ce ai să dîci, e lamura adevărului, o știu din spovedanie; — ear' apoi tu le vei spune respicat, că uite, mi-a pățit mintea și mi-am pângărit sufletul cu boii părintelui.

Omul cu pricina avè atâta în cap, ca să înțeleagă numai decât că ce felu de canon are să-i dea părintele spre a-și ispași păcatul după

pravilele lumești mai mult. De aceea chitește el, c' așa, n'are să fie bine, ci trebuie s'apuce pe altă cale.

Vin și Sfintele Paști.

După-ce slujba s' gata, părintele ese în ușa altariului și le spune, că eșind afară s' fie cu zăbavă, că omul cutare are să le spună un mare adevăr, o știe din spovadă.

Es oamenii din biserică, ese și părintele ca să fie de față.

— „Oameni buni! — dice cela — aveți să știți, ceea ce nu ați știut: „Câți copii cu părul roșu în sat la noi, toți sânt ai părintelui!“

— „Minciună! de-o miie de ori minciună, — dice popa plin de mănie — altul ne-a fost înțelesul, cu totul altul.

Părintele era, vedeți dumnea-voastră, cu părul roșu.

! În cât timp se încunjură pământul?

Vedând un boieriu oare-care pe un moșneag de ai noștri ținând de coarnele plugului tras de doi bouleni, — întră cu el în vorbă, mai despre una, mai despre alta.

În sfârșit vede boieriul, că moșneagul, deși neumblat prin școli, ci eac' așa la coarnele plugului și earna în jurul vetrei pe la ședători, — îl rade frunte cu toată procopseala de prin cele țeri streine, că are scaun la vorbă și bun temeiu.

Dacă 'ntreba boieriul una, — moșneagul 'i-o respondea ca de pe carte, — pe când cela

numai pe dibuite putea se brodească întrebările încurcate a le bătrânului.

Ca totuși se-l înfunde, îi pune boierul întrebarea învățată de prin cărți, că adecă în cât timp se poate încunjura pământul?

— „Ce mai vorbă! — răspunde moșneagul. — Pământul se poate încunjura într'o ȃi și-o noapte!“

— Nați-o frântă că 'ți-am dres-o, moșule! asta o scrițiși cumu-i data, — ȃice boierul.

— „Nici pic boieriu dumnea-ta! Pământul se poate încunjura într'o ȃi și-o noapte ca untul, n'ai decât să te ȃii de soare, că el în atȃta timp face calea!“

Boierul n'a mai respuns o boabă!

22 Procopseala din ȃiua de ȃȃi a fetelor.

Un țeran își dase fetița la oraș, la școli de cele mari, ca se scoată doamnă din ea.

După-ce mântuise cartea, vine acasă înfumurată și plină de incuri, de nu știa, că unde calcă.

Fiind în dric de vară și ai sei având o mulțime de brațe în lucrul câmpului, mă-sa nu-și vedea urechile. Ca ne altă dată, adirege și pe cuconița să-i ajute la d'ale mâncărei gătiri.

— „Du-te draga mămuței în grădină, culege nițică sălată și-o spală. Mai departe voi face eu

Peste câtva timp să 'ntoarce fata îmbrobodită, de nu 'i-se vedea decât vârful nasului. Pasă-mi-te, ca se n'o ardă soarele.

Și, după-ce se întoarce, dă se caute în dreapta, dă se caute în stânga, caută și restoarnă totul.

— „Și ce cauți drăguța mamei?”

— Da nevoia de săpun, ca se spăl sălata!

Așa se roagă unii.

O babă ci-c' avea darul suptului, de s'e-i fi turnat cu găleata pe gât și mai, c'ar fi stat se spriginească.

Deși însă era tot cu capul plin și picioarele împletecite, de bisericoadă nu putea se aibă părechie. Nu lăsa să treacă o duminică, nu o serbătoare cât de mică, făr' să fie ea cea dintâi la ușa bisericeii.

Și nu e destul, că ea întrecea și pe țircovnic, ci după sfârșitul slujbei, tot ea trebuia se iasă mai în urmă. După-ce se depărtau ceilalți creștini, ea îngenunchia cu evlavie neșpusă dinaintea icoanei Maicei Domnului și se ruga de s'e-și dee sufletul.

De multe ori își uita de sine și țircovnicul trebuia s'o scoată afară cu de-a sila trebuind se încuie biserica. Și aceasta, cum dîseiu, și'n cele mai mînunțele serbători și nu numai în Dumineci și praznice alese.

Țircovnicului, om bătut la cap, te miri ce cugete îi vin, vedînd de o parte atîta sumetenie de rugăminte, de nu s'a mai audît, decît pe vremea Sfinților, — de altă parte viața ei cea atît de ticăloasă și închinată beției.

Și dacă-i vin Țircovnicului așa cugete, se pune într'una din serbători după perdeaua din

ușa altariului, în dreptul Sfintei icoane, și ascultă cu lăcomie, că în cotro merge ruga babei celeia.

Când coalea s'auđi poznă și urgie din gură pęcătoasă!

— „Așa Maică sfântă! Ascultă și de astă dată rugămintea unei babe neputincioase și drege treaba ca și pentru ȃiua de ađi se am parte bătěr de o litruță de rachie pentru neputințele slăbiei mele, ca se mai prind un pic de inimă

Țircovnicul dincoalea nu sę poate răbda și-'i taie vorba, schimbându-'si glasul, ca de pe altă lume:

— Dar' o jumate 'nar fi destul? — ȃice el.

Baba se uită 'n dreapta, se uită în stânga, aruncă ochii în toate părțile, dar' nu vede nici un suflet de om. Cugetând în capul seu, că Domnul Christos, din brațele Maicei sale, este, carele a grăit, se cătrănește foc și orbită de patimă îi aruncă 'n față vorbe obraznice, ȃicând:

„Tu veđi-ȃi de treabă și nu te amesteca asemenea mērariului în toate bucatele, că ești băiat numai și nu poți sę știi, cari sânt nevoile unei babe de teapa mea! Mamă-ta, ea știe cât îmi trebuiește mie!

21. Apa stătută face beție.

Doi inși, un bărbat ș'o muiere, erau de curând luați: Dar' încă nu sę știau, care ce plătește.

Drept început pentru cunoaștere, bărbatul ȃice într'o ȃi:

— „Ce nărav ai tu nevastă, ca să știi cum să mă port cu tine?”

— „D'apoi eu, bărbățele n'am nici un nărav, numai cât dimineța mă cam fură somnul, îmi place, și nu mă prea scol până nu resare soarele! — Și tu bărbate ce nărav ai?”

— „Eu încă n'am nici unul, numai cât, dimineța, de beau apă stătută, îs dat focului, că mă 'mbet de nu știu de capul meu, că ce fac. Atâta și nimic mai mult”.

A doua zi nevasta-și ține năravul și nu se scoală până în prânzul mare. Bărbatul se scormonește des de dimineță, se spală, perie; dice rugăciunile ș'o ia pe-afară pe la câte ceva. Vine în casă și trage odată apă din ulcior. Și se vede poznă! Apa era stătută, c'a fost adusă de sara. S'a îmbetat sermanul de nu-l țineau picioarele. Și nevasta a avut de ce să țină minte beția aceea.

Când în cea-l-altă zi nevasta e în tălpi decum se ivesc zorile. Aduce apă proaspătă dela isvor și-i dă bărbatului nu cumva să-l mai apuce năbădăicile.

După tunet vine tréznetul.

Erau earăși de curând luați.

— „Tu nevastă ce nărav ai?”

— „Dapoi bărbățele mai durdui câte odată, când îmi vine și mie. — Și tu?”

— „Eu sânt blând ca mielul, îmi vine însă câte odată ca să tréznesc, — dar' numai când tună.”

Într'o di nevastei 'i-s'a părut, că bărbatul, tot ar trebui să fie mai altcum, ca să n'aibă el soț nici cum. Începe deci a-l cihai într'o formă ca aceea de să iai lumea în cap de gura ei. Bărbatul tace, cât tace, dela un timp o întrebă:

— „Și cei asta nevastă?”

— „Asta-i tunet!”

Bărbatul nici una nici alta, îi șterge doi trandafirasi, de-i roșesc obrajii.

— „Și ce-i asta bărbate?”

— „Trăznet nevastă, că el după tunet urmează, o ști tu bine, că din senin numai nu se poate.”

— „Dac'așa merge vorba apoi pace să fie, că de unde nu, vęd eu, că n'o să fie bine. Tunetul tot ar mai merge, dar" trăznetul e dat focului, și decât să mai fie, mai bine-mi mușc limba din gură.”

Așa o pățesc popii de pe Criș.

Căpătënd un oare-care sat crișenesc un popă de lumea nouă, acesta se pune și la niște sfinte Paști ține turmei sale o cuvântare despre cinstiții draci.

— „Draci, iubită turmă — ȃice el — aȃi nu. mai sânt, făr' numai de cei înveștmętați în piele de om, căci Christos cât a fost în iad le-a sterpit sãmęnța cu totul tot, încât nu mai ę aȃi nici pomană de ei; — de draci cu coarne așa dar' n'aveți se vę mai temeți!”

— Și dacă draci nu sânt, ce avem noi cu popa și cu biserica?! — își ȃic Crișenii.

Din ceasul acela popa putea să-și pună gura'n cuiu, nici tu prescură, nici comandare nici nimic și sfânta biserică suna tot a pustiu, ne fiind suflet de om în ea, afară de popa și țircovnicul.

Așa nu mai merge, trebuie se apuc pe altă coardă, altcum e vai de capul satului! — își dice popa.

În Sâmbăta ce urmează trimete pe țircovnic din casă în casă pe la poporeni, ca să-i poftască pentru mâne-ți la biserică, unde mari și ne mai pomenite lucruri au se audă.

Într' adevăr, că biserică în ceea-l-altă ți era îndesuită de lume.

După sfârșitul slujbei părintele se pune și le dice:

— „Iubită turmă cuvântătoare! V'am fost spus la s. Paști, că draci nu mai sunt de loc, pentru-că Christos le-a sterpit sămënța și am grăit întreg adevărul. Te miri însă cum se face, de o drăcoaică de-a puia a scăpat în careva unghet de mânia Domnului. Aceea a fâtat câți frunză și earbă și acum ear' e plină lumea de ei. — Să poftiți la biserică, că e mare nevoie!“

Și Crișenii se'nmoaie și așa mai rar, au început earăși a căuta biserică, rămând însă tot cu ghimpele în inimă.

Așa cred Crișenii.

Audind Crișenii, din gura preotului lor, evangelia sunătoare despre minunea lui Christos, când a săturat cu cinci pâni și doi pești

la cinci mii de oameni, afară de muieri și copileată, — rămân cu inima îndoită, nu vreau să creadă nici de loc.

— „Asta o ȕisă și părintele ca ȕisă să fie, dar'e prea boacăă, nebun cine-l crede!“ — își șopteau unul altuia după eșitul din biserică.

Și vorbele aceștea ajung până la urechile părintelui.

În Dumineca următoare, după sfârșitul slujbei, părintele hai se 'nmoaie inima poporenilor sei, — se pune și le ține o predică tocmai despre cele cinci pâni și doi pești, grăind cam în chipul următoriu:

— „Iubiților mei fi sufletești și turmă cuvântătoare! Minunea, despre care v'am vorbit în Dumineca trecută, c'a făcut-o Christos, nu e de a se înțelega ca și când cele cinci pâni ar fi fost făcute de nana Mărgărita, în o sterpitură de cuptoriu cum sânt a le noastre, din potrivă, pânila acelea cinci, erau cât colțul Bihării una fie-care din ele. Ear peștii erau crescuți ca în batjocură amândoi. Erau atât de lungi cât Crișurile noastre, așa, că de te puneai la cap nu puteai strebate cu vedul pân' la coada, ce te miri unde să pierdea în zare.

— Veți așa a mai fi, părinte! — îi răspund Crișenii.

Acum dă-i foc, sau bărbatul îmbrobodit.

'Ice-c'o muiere — și câte nu-'s de acelea?! — cum știa, că bărbatu-i este dus undeva, trimetea după drăguț.

Dela o vreme vecinii nu se pot răbda și-i spun lui, așa cam într'o doară, că ui-te ce cale-i pe vale. Bat șeaua să priceapă eapa, cum e șa.

Bărbatul se pune la pândă și 'ntr' adevăr vede însuși, că muierea lui e închinată celui rău. Bate la ușă și 'i-se deschide.

Caută, caută, draguț nicăirea, cugeți, c'a intrat în pământ.

— „Măi muiere, ce s'a făcut draguțu-t'o?”

— Ce stai se vorbești bărbate? — Caută, că doar' n'ai orbul găinilor.

Ear' mai caută, dar' nu dă de el.

— „Măi muiere ce s'a făcut, că l'am vădut cu ochii mei cum sta după masă și rideați împreună?”

— Minciună bărbate, crede-mă, că n'ai vădut bine, ci numai 'ți-s'a năzărit, poate.

— „Al dracului să fie! Voiu da foc la casă, aici se-'i ardă ciolanele!”

— Dă-'i bărbate! și eu ȃic, să te convingi, că n'ai vădut bine și se-'ți piară odată ori ce bănuială. Și ca nu care cumva să creȃi, că-'s dată răului, iată nu scot nimic din casă, ci numai schimburile din troaca ceea, pe cari le-am spălat aȃi și nu le-am întins încă. Ajută-'mi să le eșim.

Și bărbatul îi ajută de es troaca afară, fără să știe, că cela e în ea, acoperit cu schimburi.

— „Mult îs grele, măi muiere!”

— Mult, că-'s ude!

— Acum dă-'i foc bărbate până s'a face scrum!

— „Așa, când aș fi nebun și să me iau după gura satului, care nu încapă de tine și mă face să ved tot cai verȃi.

— Da! că ce știe satul, nu știe bărbatul.

O stâncă despre care multe se vorbesc.

Un strein ce urca Detunata, întreabă pe Mòțul, ce tocmai se pogora, dacă se vorbesc multe despre aceasta minune a naturei.

— „Da Domnule! multe și minunate lucruri se vorbesc despre Detunata noastră.“

— „N'ai fi atât de bun să-mi spuni vr'o poveste, tradiție, ce are de a face cu astă stâncă măreață?“

De ce să nu? câte voiești. Așa de pildă numai de-ună-și au urcat Detunata doi streini și anume pe cărarea asta, de întors însă, nu s'au mai întors nici ași.

— „Grozav! Dar' ce s'au ales de ei?“

— „Ce să se aleagă?! S'au coborât pe ceea-altă parte a stâncei, nu pe unde s'au fost urcat!“

Serace Aradule unde-ai ajuns

Un Țeran, mergând mai anțerț pe la Arad și vedând pe unul din prietenii săi din copilărie, din sat dela ei și nemotenie încâtva, ajuns la mare cinste, se miră și plângând soarta Aradului dice:

— „Serace Aradule unde-ai ajuns, să te poarte Indreiul nost de nas!“

Și Indreiul lor nu ajunsese încă, decât ușeriu la cancelarie, care păzește ca la judecată oamenii se bage la rënd pe moară!

Pe dos vorbit.

'I-se frânse bietului om o roată de car drept în vârful dealului și nimic nu mai putea.

Trimete sluga, un mut cu toarte, până la părintele în sat, ca să-i dea o cioarsă de roată.

Sluga tăntălău și cu puțini simburi în glavă iată cum dă drumul la secile de grăunțe:

— „Părinte roată! M'a trimes nenea Stan să-i dai o cioarsă de popă, că 'i-s'a stricat dealul drept în vârful carului!“

Vorbe întoarse.

Un copil, având pe frate-s'o bolnav, a fost trimis de mă-sa în vecini după nescai prune uscate pentru chisăliță. Zăpăcit și buiguit de cap cum era, se pripește și-o apucă pe dos cam în chipul următoriu:

— „M'o mânat mama după vr'o douăe prune bolnave la un copil uscat, că zace de 10 zăcute tot septămênește și-i foarte lapte să mănce în diua mămăligei cu Crăciun cald, — îi de gras ca scândura de lat și-i donița ca piciorul.“

Vorba cu iepurile . . .

Într'una din zile, fiind Țiganul la nașu-s'o, începe a se lăuda, că el a prins un iepure, treabă mare. Din untură și cele-l-alte grăsimi — după-ce le-a topit — a scos trei ferii*) de unsoare, numai lamură.

*) Vedre.

— „Na-’ți-o frântă, că ’ți-am dres’ol finule,
— c’o grăiși gogonată, de să feară toți Sfinții,
cu mari, cu mici! — răspunde nașul. Într’o
nevoie de iepure nu afli unsoare nici cât merge
într’o lulea.

— Ba să fiu ori-ce, de n’a fost curat două
ferii în capet! — dice Țiganul.

— „Tot e prea, prea! finule, bagă de seamă!“

— De n’a fost o ferie, să nu mai mănânc
Paști! — dice Țiganul.

Dup’ aceea merge nașul cu finu-s’o afară
la câmp și drumul ducea pe lâng’ o piuă, în
care să vultoresc cioareci și țoale. Țiganul nu
mai văduse așa ceva de când ’i-or crepat ochii.

— Ce drăcie să fie asta, nașule?

— „Mare poșnă pe capul unor oameni, e
ceea ce vești, finule. Mincinoșii se bagă în
troaca aceea și se toacă mărunt, tot mici
sfărmuri, ca se iase, până și din măruntaiele
lor, stratul de minciuni.

— Dacă-i așa, apoi te rog nașule, ca
vorba cu iepurile să remână la nimic!

21 Mai ți și tu . . . !

La un Sfânt Crăciun, doi lăieți, întră la
un pui de Românaș cu dare de mână și încep
a-i ura, ca s’ajungă și se petreacă cu bine toate
Serbătorile, cate’or să mai vină.

Românașul era în toane bune, una, fiind-că
era diua lui Moș-Crăciun, alta, fiind-că era de
ai nostri și așa e firea Românului, de când
e lumea.

— „Mă bucur de voi cioroilor, — dice Românașul — cu bine ați venit; — dar', care din voi se crede destul de om, ca să bată dintr'un resflu blidul de plăcinte cu caș, ce aburește colea pe vatră?*

— Eu Romănico! și mă leg, că 'ntr'o clipită de ceas, nici urmă de ele n'are se remăna — se grăbește unul a răspunde.

— „Bine cioroiule, — dar' ulciorașul de vin de colea de sub laviță, care se 'ncumetă să-l deșerte dintr'o dușcă? —* urmează Românul a întreba,*

— Tot eu Romănico! tot eu, — răspunde acelaș lăiete.

— „Harnic nu-'i vorbă! — dice Românul. Dar' carul cel de lemne, de colea din curte, care s' apucă să mi-'l taie?

— Mai ți și tu, nevoie, ce ești, — n'aștepta ca toate eu să le fac! — dice voinicosul cătră Țiganul cela-l-alt, îndemnându-'l cu cotul ca să respund' acum el, că 'i rëndul.

Evangelia cea mai aleasă.

Mainte vreme, 'ice, că nu se poftea dela preoți ca să fie dobă de carte. Glasurile, cu toată a lor ceată de podobii, aceștea se cerea ca să le măie ca pe apă. În colea: puțină cetanie la Ceaslov și Psaltire, ceva scrisoare potcovită și ca vai de capul satului — ca să nu se afile omul tocmai cu crucea pe degete, când iscălește —, era de-ajuns omului atât ca să fie fruntea codii pe la satele noastre.

Ce bine, că noi n'am apucat așa vremi! Destul, că un popă d'aceia, nu știa să ȳică pe evanghelie nici o boabă.

De unde, nu se știe, — destul, că turma părintelui află, cum, la alte biserici, cu totul altă fărină se macină —, și se supără foc.

Dau în dreapta, apucă 'n stânga, dar' n'ai ce! — Suflet dela mort nu puteai cere nici pe vremile acelea. Părintele ținea drumul, cel bătuse, Vorba aceea: Pe calul bătrân s'a mântuit se-'l înveți, ca s'alerge 'n buiestru.

Ne mai fiind în cotro, oamenii aleargă la protopopie și se jăluiesc, cum adecătele satul lor e satul lui Cremine. Părintele nu știe nici trei și sfânta evanghelie au și uitat cum merge, că'n veci n'au parte de ea.

— „Nu se poate, fiilor, nu se poate! Sfânta evanghelie e cheea la toate și fără' de ea păgâni și vameși are să iase din voi,“ — le răspunde protopopul aproape plin de mânie.

— Te poftim părinte protopopae să eși la fața locului. Vedea-vei c'am ajuns de isbeliște și e vai și au! de bietele noastre suflete.

— „Voiu merge, da! voiu merge, fiindcă trebuie se mă duc. Duminecă, chiar Duminecă, nu mai departe, am să fiu alături cu voi la slujba dumnezească. Tuns și ras are să fie, îndată ce n'o spune așa cum stă scris negru pe alb în carte.

În viitoarea Duminecă, biserica era tescuită de oameni. Fie-care vrea să vadă cu ochii feliul cum s'a alege cașul din zăr.

Să 'nțelege, că părintele protopop încă sta la o parte și aștepta să vină vremea evangheliei.

Când la adecă, părintelui nici, că-î pasă,
c' apucă evangelia pe dos, — ese în ușa alta-
riului și începe să ȳică:

— „A fost odat 'o pasăre,
„Naltă 'n picioare
„Ș'albă pe sub foale!

Dar' prota din coala stă să crepe de mânia
și-î taie vorba cu:

— Acea o fi cocostîrcul părinte, haine sfinte!

— „Acela, acela!

Intr' aceea părintele ochește pe protă cu
coada ochiului. Nu 'i-se pare și-o ia pe altă coardă.

— Părinte protopoape!

„Am șese juncatei

„Patru fie-ai tîi

„Și numai doi ai mei; —

„Mai am trei-sute de oi

„Scrise la simbrie

„Una remâie mie

„Și două ție

„Și las' așa să fie, — Amin! —

— Aveți un odor de preot cu acela, ȳice
părintele protopop, după-ce trece slujba. N'are
soț nici la vlădicie. Ővangelia de aȳi e cea
mai aleasă din cîte am aȳdit în viață. O
vorbă să nu crișcați mai mult asupra dînsului,
că v'aflați beleaua cu mine!

Dar' ȳeu nici el pe a mea!

— „Spune Ţigane verde deschis toate
păcatele și fărădelegile, ce-ți apasă sufletul,
unul și se nu tănuiești, că te bate Dumnezeu

de te-a lua dracul încălțat, îmbrăcat. Aiaptă praștia minței prin negura de vreme, pân' ajungi la timpul, când te deprindeai a șterge câte ceva. Crețurile inimei ați trebuisc desfăcute până la unul. De unde nu, avea-vei parte cioroiule, de smoală clocotitoare, de focul nestins, vermele neadormit și de toate nevoile din împărăția lui Sarsailă.

„Mai înțeles?!“

— Înțeles părinte vai de sufletelul meu! —
 răspunde Țiganul.

— „Spune dar' ce știi, c'ai greșit? —
 urmează părintele a întrebarea.

— Într' una din zile, mă pune păcatele,
 părinte și, fiind la un Românaș, 'i-am șters o
 bucată de lemn uscat din curte, nu mare, ci
 eac' așa, mai bine ceva de un cot.

— „Pecat Țigane. Lemnul trebuia lăsat
 în pace.

De altcum acesta e un păcat ușor, iertare
 poți să capeti.

— Dar' mai e ceva părinte, ce par' că-mi
 stă ca un ghimpe la inimă.

— „Ce fiule?“ — întreabă părintele.

— D'apoi să vești! Bucata cea de lemn
 era întărită cu un capet în urechea unui fier
 lătăreț și ascuțit de-o parte și fierul s'a ținut
 orbește de lemn, peste voia mea.

— „Măi! tu ai furat o secure, să vede, —
 ți dice părintele, și ăsta nu mai e un păcat ușorel.

— Aoleo, păcatele mele! Secure să fi fost
 părinte? că eu am făcut-o apă, — întreabă
 cioroiul mirat.

— „Secure da, și Dumneșeu n'o să te ierte până n'o dai îndărăt.

Dar' se urmăm mai departe! — dice părintele.

— Altă dată îmi pățește mintea de m'apuc și desleg un capet de ștreang dela un gard și-l înhaț după mine, fără știrea stăpânului.

— „Pecat fiule. Ștreangul trebuia lăsat în pace. În urmă pecatul cade totuși între cele ușoare și iertare poți să capeți.“

— Bine părinte, — urmează Țiganul a spune — dar' mai e ceva la mijloc. Stăpânul ștreangului legase la un capet al lui o mătăhală mare înțepenită pe patru picioare, ce-i era omului de folos.

— „Pecat ticălosule și încă de cele grele, c'ai dus calul omului de căpeștru, — bat-te numai ce-ai făcut.

— Aoleo, păcatele mele! Și oare chiar cal să fi fost lighioaia aceea, părinte, că eu am făcut-o apă?!

— „Cal da, altceva n'o putut fi.“

„Dar' se urmăm mai departe,“ — dice părintele.

— Într'o di, nu știu ce duși răi m'apucă, urmează Țiganul a spune, — că m'apuc de cojocul mării și dau pe el c' un tufan, de-i mergea colbul.

— „Pecat fiule. Cojocul trebuia lăsat în pace, ca să-l aibă mamă-ta întreg, la vreme de nevoie. Altcum pecatul cade între cele ușoare, iertare poți să capeți.

— Bine părinte, dar', din întemplantare, cojocul era în spate la mama

— „Foc și peatră pucioasă se cadă asupra ta haraminule, c'ai cârpit pe însăși mama ce te-a purtat în brațe! N'o să vezi fața lui Dumnezeu până'i aminul . . . !

— Dar' Țiganul! — 'i taie vorba Țiganul.

A fi ce a fi!

S'apropia drăguța de eamnă și-o coroabă de babă cu groază se gândea la ea, știindu-se îmbracată ca napul.

Își aducea mereu aminte de vorba, Țiganului; „E bună oaia și moartă și moartă!“

— „O pelcuță de oaie, argăsită, s'o arunc coala peste spetele-mi corogite, ce bine 'mi-ar prinde, drăguț Doamne!“ — Țigăna ea adesea.

Dar' înzădar, că pe babă o apucaseră frigurile pungei de mult acum, și-apoi, Vorba ceea: „Nu e mai rea boală, decât punga goală.“

Ori cum și ori cât își frământa mințile, vedea ea și vedea, că de geaba 'și-a pune carul în petrii.

Într'o dimineată, fiind o Țigană frumoasă, numai ca aceea, o ia și o ea la oraș — deși cu pungă sleită —, alătura cu tálaba de oameni, ce alergau din toate părțile la tîrgul, cu tocmai avea să se țină.

Pe când lumea furnica în toate părțile, întocmai ca la bálciuri, ea nu se putea deslipi de unde stau cu cojoacele.

'I-se scurgea inima dup' un cojoc bătrînesc, par' că pe ea croit.

Te miri ce cugete-'i sboară prin minte, că se pune pe cercat de cojoace.

Dar' nu s'au ajuns la târg și ea pleacă p'ici încolo, dîcînd așa cu jumătate gură:

— „A fi ce-a fi și a fi ce n'a mai fost și nici, că are să mai fie vr'odată!“

— Dar' ce are să fie mîi babă? —
întreabă cojocariul, un feliu de fleancă și gura satului, se vede.

— „A fi, ce nu s'a mai auzit și ce n'are să mai fie până-'i hăul! — se-'mi dai cojocul de pocinog și-apoi treacă-ducă-se, — răspunde baba.

Vorba sboară în vecini.

Aleargă Nan, aleargă Bran, aleargă toți ca oile să vadă, ce peatră scumpă se face!

Vorbitau ei și cu buna, — vorbitau și mai restit; — dîs'au, că primește cojocul mai la preț, — c'o cinstesc cu nescai părăluțe de cale . . .

Dar' baba, ori cât se frământau ei, nici țică mică n'o slăbea din ce a fost apucat a dîce! „A fi ce-a fi! Cojocul și apoi treacă, ducă-se!“ Și lumea din ce în ce se tot înde-suia, — ear târgul încolo, ca pustiu! —

În urmă și în capăt, vedînd oamenii, ca alt modru nu-'i, — cela dă cojocul mai la preț. — ear' cîștia dau a codrobări prin cele șerpere, și unul dă atît, celalalt atît . . . până ce în-nădesc prețul cojocului! —

Ia baba cojocul pe mîneci, se uită și-'i vine să nu-și creadă ochilor, când se vedea atît de hășta și simțea la spate dogoreală plăcută a lănei.

Apoi începe să spună cu fală:

„A fi ce-a fi . . . !“ Oameni de omenie,
ca Ddeu se vă ție!

Ear' lumea sta ca pe jar! Era neastempărată.

Dâr' cea fi mēi babă?! — strigă deodată,
o sută de guri.

— „A fi ce n'a mai fost și nici c'a mai fi!

„A fi și baba cu cojoc!!

O minciună încurcată.

M'am drumărit pe-o dusă ș'am pădurit într'o
ajunsă. Acî țiganesc doi aflați. Sē ștergem
podul din slănina Românașului, țigănesc sfătuita.
Mult ș'or căpuit spartul, pentru-că podul era'n
slănină și numai cu greu puteau crăciuni furatul.

Eu, ca sē'nțeleg mai bine, mă crengesc pe-o
suită. Pricep îndată, că ei dela mine vreau sē
slăninească furata. Cât dīci toporēsc svêrlitul
după ei.

— „Aoleu mămucă!!! țigănesc disa. Eată
stachia slăninoasă! Valeul! — Piciorīți-vē lungite!
Rēzorīți-vē scurtate! Ui cum sboară! De ne
căpuiește'n pleznită, ne dīlește scurtatele, sērăcuț
de noi!

Dacă n'o cunoști

Bărbatul era sōrocit înaintea judecătōriului
din pricina, că-și bătuse nevasta fără seamă și
aceasta făcuse arătare.

— „Și cum nu'ți-a fost rușine ticăitule, se
dai pe ea ca pe năsadă, — ori că n'ai suflet
de om, ci numai abur? — întrebă judecătōriul,
încrețindu-și sprincenele.

— Și ai dumneata, domnule judecătoriu, cunoștință, că ce feliu de poamă e nevasta, ce-o vești și cu care îmi mănânc dîilele? — întreabă și bărbatul din parte-și.

— „Și de unde rogu-te, când ați o ved pentru întâia dată?”

— Atunci te rog dă-mi bună pace, dacă n'o cunoști.

Țiganul buiestraș.

Mergînd un Țigan după apă la rîu se iau și parpangeii după el.

O salcie buturită fiind în dunga rîului plecată spre apă, cum sufla vîntul, ea mereu făcea: cârți! cârți! cârți

Țiganul credea că-i este sete!

— „Știți una dancilor? — dice cătră copii. — Noi s'ne facem paos pentru ceea lume, s' adăpăm salcia asta. Eu mă voiu prinde de creanga, ce stă de asupra apei, tu Luță te vei ținea de picioarele mele, Laie de a le tale și vom trage-o în apă.

Așa și fac!

Cînd acum totul era gata, dice Țiganul:

— „Acum țineți-vă bine copii, c'am se scuipe în palme!”

Cât ai clipi cu ochii, tute-trii's claie pe grămadă în undele rîului.

Țiganul ca mai greu, a picat, de n'a mai eșit nici ați, pe cînd parpangeii au scăpat cu un scălduș și câteva sgărăieturi.

Și după-ce es, hai pe rîu în sus după dada.

• Întâlnindu-î un Românaş, îi întreabă că după ce umblă? Ei spun, că după dada, care ui-te ce-a pătit!

— „Atunci căutați-l pe apă 'n jos, nevoilor!
— dîce Românu.

— Ba nu, că dada buiestraş era.

Şi tot la'n sus trăgea! — răspund dancii.

Țiganul ostaş împărătesc.

Fiind Țiganul luat în armată ajunsese ostaş călăreţ și încă pe un cal buiestraş.

Mare bucurie pe capul lui, când de niște Sfinte Paști, 'i-se dă voie se meargă le 'ai sei pe câteva dîle și anume cu cal cu tot.

Mergînd pe cale cătră casă, se uită la cal, se uită la sine și la înveșmîntarea, ce-o are și nu-î vine sê se cunoască.

— „Și dacă sosesc acasă, ce sê dîc, că sînt? — dîce el așa mai tîrişor, de putea se-î audă ori cine. — Căprariu? — prea puţin; — căpitan? — prea puţin; — maior, ghinerariu? — tot prea puţin. Veșmintele me arată de împărat! Și numai împărat voiu dîce, că sînt.“

Toate aceștea le aude un ciobăn, ce păștea turma în margine de drum. Și dac' aude, te mirî ce-î vine prin minte, că de lîc frece gruietul, pe lîngă care drumul făcea un încunjur, își trage căciula pe urechi și se pune pup în marginea căii. Pe cînd sosește Țiganul, cela se pune și cerșitorește milă făcîndu-se orb de tot.

— „Dă un greițaraş la un biet de orb serac! dă un greițaraş!“

Țiganul cum aude așa ceva, vede numai că se oprește locului și începe se caute prin buzunare. Caută cât caută, dar' prin ele sufla vântul tot a neavere.

— N'am greițarași orbule, nici unul, c'am uitat să schimb!

— „Indură-te Înălțate și-mi dă voie se-mi șterg ochii cu scumpu-ți păr, că de leac are se-mi fie, 'mi-au spus-o toate babele,“ — dăce ciobanul.

Cela n'are ce lucra, făr' se pleacă de pe cal așa mai la o parte.

Cum se vede ciobanul cu brâncile în perul Țiganului, îi face un topor și-i măsoară coastele, de 'l-a pisat ca mărul.

Când a cređut, că-i de-ajuns 'l-a făcut scăpat.

Purcedând mai departe, întreat ori ba, Țiganul da sfatul la toți că:

- » Să nu treci pe calea cotită,
- » Că șede oarba tiptită; —
- » Nu știu oarbă-i ori se face,
- » Că de cap bine ști trage.
- » Te uită lângă cale,
- » Că părul mi-i tot pale, —
- » Ear' vênătăi pe trup,
- » Câte albine 'ntr'un stup,
- » Și junghiuri prin coaste
- » Câte pietrii pe coaste!“

Țiganul și ursoaia.

Românașul vede pe Țigan, că 'ndoapă în el la clisă tocmai într'o sfântă Miercuri.

— „Ce faci Țigane?“

— „Da ia mă trudesă și eu cu clisa asta!”

— „Pecat Țigane, căci ađi e Miercuri!”

— „Ce are de-a face Miercurata ta cu clisa mea? Și pe ea o sufulc, numai să-mi cadă la 'ndemână!”

— „Minți cioară, cîrrr!”

— „Ba minte focul!”

— „Hai Țigane, că te duc eu la Miercurata. Am atâta inimă!”

— „Hai!”

Și Românașul conduce pe cela la bîrlogul unei ursoaice, ce-avea doi pui.

— „Aci în deschidătura asta, aci e Miercurata. Așteaptă Țigane, că de loc are să iasă. Și Românașul se ca mai duce, lăsând pe Țigan la ușa bîrlogului. Acesta se urêște a tot aștepta, că Miercurata nu vrea să iasă, — deci începe să strige:

— „Miercurată 'ncornurată,

„Hai să ne luptăm odată,

„C'a trecut de ciorno, morno!”

Numai ce se pomenêște Țiganu c'o ursoaică măcar o cămilă.

Acu-i, acu!

Țiganu încremenise!

În urmă-și ia inima în dinți și ăice cu șagă:

— „Miercurată 'ncornurată, să te uiți înapoi precum te uiți înainte, să veđi cum țaș face-o fugă până în d'alba țigănie, de mi-i ajunge vina mea să fie?”

Într'aceea es și puii din bîrlog și ursoaia se uită îndărêt spre ei, — Țiganu fuga copile, de-í scăpărau picioarele!

Când coala se potignește și cade cu țundra peste cap. El cugetând că l'a ajuns ursoaica, trei zile și trei nopți nu s'a mișcat din loc.

Întemplantu-se ca să bată vântul, îi dă țundra în lături. El își ridică tiptil capul și vedând, că nu-i ursoaica la îndemână, ear' o ia la sănătoasa, mâncând pământul.

Întâlnindu-l un puiu de Românaș, ce mergea la pădure, îl întreabă:

— „Dar' vedut-ai lemne uscate, Țigane?”

— „Nici verzi, Românașule, nici verzi!”

Țiganul, când visează prostii.

Un Român și c'un țigan furaser odată dela un boer un grășun, ca un pepene.

La o mâncare, rupți de foame cum erau, au mâncat purcelașul de jumătate, mai.

Ce-a ramas să fie aceuia, care va visa ceva mai frumos. Așa fel le-a fost învoirea.

S'au culcat amândoi, că deștept numai nu visează nime, doară!

Deșteptându-se, întreabă Românul:

— Dar ce-ai visat, țigane? Spune tu mai ântei!

— Aolio, ce mai vis, mămucă!

„Era dela pământ până sus la ceriu, la Dumneșeu, trepte de aur cu străji de aur.

„M'am urcat pe treptele acelea, ținându-mă de străji, ca să nu cad, până sus la rai unde șede Dumneșeu.

„Pe acolo erau ulițe de aur, grădini de aur cu pomi de aur; păduri de aur cu păseri

de aur; câmpuri de aur cu flori de aur. Într'o casă naltă, numai de aur și petre scumpe, zugrăvită cu sfinți ca o biserică, era Dumneșeu. El ședea la o masă de aur, pe-un scaun de aur și cu fureuța de aur în mână, mânca de pe tăiere de aur la balmoș de cel scump.

„M'a chemat Dumneșeu și pe mine la masă ș-am mâncat la balmoș, cât mi-a luat pielea.

„După ce-am făcut foale mi-am luat diua bună și m'am pogorât ear pe pământ.

„Dar tu, Române, ce-ai visat?

— Eu? — dice Românașul resucindu-și musteata, — drept vreu să grăiesc, de aceea-ți spun, că deș n'am visat chiar nimic. Am vedut însă, că tu prea mult zăbovești prin ceriu pe la mâncarea de balmoș, de aceea, ne mai putându-te aștepta, m'am pus ș-am mâncat carnea ceea.

— Al dracului să fiu de-am fost prin ceriu, ori de-am visat măcar, numai cât am dis și eu așa, — dice țiganul păcălit.

Țiganul și laptele.

Avè Țiganul de unde-va o oală cu lapte. Ca să-l fearbă, îl toarnă într'o căldare și-l pune la foc. Laptele, cum firea-i este, se umflă, se umflă de se dea în foc. Țiganul, vedând așa minune, spăriet, c'o se remână de pagubă, — toacă din gură:

— „Haș-mo deavlă mon Doamnă nu mi-l mai spori, că n'am în ce-l spriginî. —

Păn' să caute el încoaci și 'ncolo după ciuvae, laptele să ca mai duce, încât nu rămâne decât o scântă pe fund.

Atunci dice Țiganul supărat:

— „Aoleo Doamne! Tu-l sporiși, tu-l și sorbiși!“

Țiganul la coasă la nașu-s'o.

Nu se știe cum s'a întemplat, destul, că Românul avea, între alții și un fin de Țigan. Și pe acesta îl chiamă ca să-i ajute la coasă.

Des de dimineată merge Țiganul la nașu-său cu coasa de-a umăr.

— „Bun sositul finule!“ — dice Românul.

— Bun aflatul nașule! — răspunde Țiganul.

— „Bine c'ai venit, să mergem finule numai decât, că earba să taie de minune acuma pe recoare!“

— Earba ca earba, nașule, dar' mai întâi se îmbucăturim, că de nu-mi prind inima mai întâi nu pot cosi; — mai întâi prânzite*) apoi cosite.

— „Bine finule! mai întâi prânzite dar', apoi cosite, fie voia ta, aci ori la câmp, tot are omul se-și piardă timpul și cu mâncarea.“

Se pun amândoi și mănâncă, cu deosebire însă Țiganul îndoapă în el ca să-i fie pe diua 'ntreagă.

*) La Țereni dejunul e prânz, — prânzul=ameați; el prânzește dimineata și când soarele stă cruce, mănă de-ameați.

— „Acum se mergem finule, căci cu foalele ne împăcarăm!” — dice Românul.

— Știi una nașule? După mâncare culcate apoi cosite!

— „Bine finule te culcă dar' nițel, cu atât mai împuterit ai să te scoli, de-o să meargă coasa foc, și pară.

Dar' Țiganul de unde se se scoale, pân' nu vede, că soarele stă cruce la ameași!

Atunci earași mai întâi a medite după aceea culcate, așa că pentru cosit n'a ramas timp nici de loc.

— „Las' tu cioară, c'o să plătești mâncarea și somnul din ziua de ași, de-o să-ți fie acru sufletul! — își dice Romanul în a sa minte și dă pace Țiganului se doarmă până pe vremea cinei.

Atunci își cineză finul și-i dă drumul, rugându-l ca pe mâne dimineată să-i vină ear' la coasă.

Nici vorbă! și vine Țiganul cu ziua odată, cugetând, că tot așa are să meargă.

Dar' de unde?! Trecuse alba dealul!

— „Și tu muiere! Ai ceva d'ale mâncărei, că finul ui-te e aci și-o să mergem la coasă?” — dice Românul.

N'am bărbate nici se orbești un șoarice, poftiți însă la lucru, că nu veți trage-o o brazdă și eu voi fi la voi cu prânzul.

S'au fost înțeles, se vede, și Românul s'a fost sculat, când se mija de ziua, de și-a pus gura la cale, până să sosească Țiganul.

— „Să mergem finule, că prânzul ne va ajunge pe drum, după spusă naș-ta!

— Să mergem dar'! — răspunde Țiganul, numai nașa de n'ar uita de noi!

— „N'ai nici o nădejde finule, — dice nașa.

Merg ceia la țarină afară și trag cu coasele, de-i treceau sudorile. Da și Țiganul, căci nașul îl luase înainte și trebuia să se poarte grozav, căci altcum cela îl ajungea și putea să-i taie picioarele. O mâna sermanul de el, de p'aci se numai poată, nașul însă nu-i da răgaz de loc.

Soarele se înălțase de-o sulită, dar' nașa ba să se ivească! Trece și prânzul mare, vine ameadă și nașa cugeți c'a înghițit-o pământul.

— Nu mai pot nașule! zeu de mai pot, că mă cuprind slăbiile de foame și n'am putere cât un fir de mac! Miră-te, că de ce nu mai vine și lasă ca să ne prăpădim de foame?

— „Las' finule, c'o să-i înmouiu eu coastele colea de sară, de nici în groapă n'are să uite. Trage din mâni, că eu mă duc în gruietul cela s'o strig, trebuie se m'audă, ea.

Și nașul merge după gruiet, unde-l aștepta nașa cu mâncare caldă, numai bună pentru coșas. După ce-și pune bine gura la cale se întoarce la Țigan înjurând pe nașa de să se cutremure pământul, nu alt-ceva.

Și din zori până 'n amurg au mânat-o tot într'un resufu, încât bietul Țigan numai cât se legăna pe picioare, coasa și de-abea putea să și-o ducă.

Când sosesc acasă, nașul era foc și pârjol de mânie, că cina și nu era încă gata.

— „Și cum ai cutezat să ne ții toată ziua rupți de foame, muiere nevrednică ce ești? — dice Românul.

— Mă iartă bărbate, dar' ȕeu de am putut de alergătura cea multă, pe care ađi am avut-o. Fii pe pace, rogu-te, că cina de loc are să fie gata.

Dar' nașul numai s'o ȕăsale de s'o usture pielea, — vorbă să fie!

— Îmblânđește-te nașule, ȕice ȕiganul, și las' să ne gâte de cină, că nu te vęd căt un purice de flămënd ce sânt.

Și Românul să mai astempără așa câne-cânește, mereu arunca însă la căutături proaste, când cugeta că-'l vede finu-'s'o.

— Colea în ciur sânt niște pere finule, nu tocmai frunte de bune, ce-'i drept, dar' tot poți să-'ți potolești foamea până mai apoi, pe când are să se gâtească cina.

Și mănâncă ȕiganul la pere, și mănâncă, de cugeți, că doi lupi se bat la gura lui, dela o vreme însă nu mai poate, că perele erau al dracului de rele.

— Nește zër finule, ui-te colea în vasul cela, trage-o dușcă, dacă-'ți place, — mai ȕice nașa.

Suge ȕiganul la zër, de numai gema de umflat.

Acum s' așterne masa și mai întâi vine un blid de plăcinte.

ȕiganul cearcă, dar' vede că nu mai poate fiindu-i burta înfoiată de pere și zër.

Vine dup'aceea un blid de balmoș galben ca aurul și care numai înotă în unt; — urmează friptură de purcelaș — n'am visa-o la noapte! — dar' pe când nașul mănâncă și nașa earăși nu-'și mai slăbea finul, ca să dea zori și se lasă

rușinea la o parte, — Țiganul nu mai poate se tacă, se resuflă dicând:

- » Ei nașă, nașă!
- » Bucatele-au fost bune,
- » Dar' nu le-ai știut pune; —
- » Că mai întâi se fii plăcintit, bälmojit și fripturit;
- » Atunci perit și zëruit
- » Cui drac ar fi trebuit!

Și de-atunci ba s'e-ți mai meargă Țiganul la nașu-s'o cu coasa!

Țiganul ajuns chior.

Trecând odată Românul cu Țiganul prin tr'o pădure, s'ntemplă de cela mergea înainte, ear Țiganul după el.

Românul cât cu voie, cât fără, prindē-o creangă, ce-i sta'n drum de-a curmedisul, ș'o duce cu sine câți-va pași, apoi o lasă.

Creanga naibei cu atâta repediciune s'ntoarce la locul s'eu, încât scoate Țiganului o fereastră. — „Auleu mamucă! S'e te țină Dumnezeu și s'e te cruță frate Române, că de n'aveai suflet s'e ții de creangă, orb mă făcea blăstēmata de ea!” dice Țiganul scăpărând din picioare de marea usturime și durere; ce-l cuprinsese.

Țiganul la nașu-s'eu.

O părechie de lăieți bărbat și muiere, se luaseră de curēnd și încă din înfocată dragoste. Și după-ce dragostea, chiar și cea murgă, pătimeste de orbul găinilor; — la ce s'e te miri,

dacă lăieții nostri nu mai departe, făr' la trei
 zile după cununie, — stau, lipiți de flămâzi,
 în ușa cortului și se cugetă, că ce al dracului
 lucru mai poate se fie, când simțești, cum ți-se
 subțiează baierele inimei și nu-ți dă mâna se
 le poți tu anina cumva, nici se crepi în dece.

— „Știi ce mi-a trăznit prin minte?” —
 dice bărbatul dela o vreme.

— Adecatele știu dacă mi-i spune, — re-
 spunde nevasta.

— „Cu foamea asta — urmează Țiganul
 a spune — nu-i de a o duce mult, că s rupt
 și hămisit, de nu te ved' cât un purice, — se
 cercăm la nașu, da de se poate, că ne este
 părinte sufletesc. Am chibzuit o șiretenie. Noi
 se facem că și când ne-am bate. Tu fugi din-
 nainte-mi si-ți cauți scăpare la el. El are să
 ne împace și, cu o cale, ne-a pune ceva ca se
 mai prindem inimă. — Așa se facem.

Peste puțină vreme, Țigana aleargă în
 ruptul capului la nașu-seu, ear' Țiganul după
 ea, râcnind și amerințând, de cugeți, că cine
 știe la ce are se iase o punere de cap ca aceea.

Nașul la început, de unde se poată el se
 adurmece, ca toată treaba e o tragere pe sfoară!
 El se lasă dus de undă, — își îmblânțește el
 finii și cu o cale, vede, că nu se șede a merge
 dela naș ca dela o moară pustie, adirege pe
 nașă se gătească nescai clătite cu caș dulce
 și mărariu, bune de a se întrăma omul.

Dela o vreme vede nașul și vede, că finii
 sei amiroasă a drac împelițat. Ei, laș' că s'au
 dumerit din nimica ceea, au eșit însă prea în

curând din pepeni. Viindu-le adecă la nas amirosul plăcut al clătitelor dogorite în unt dulce pe focul pîlpăitoriu din tînda casei, își umflău nările și nu se puteau răbda se nu-și tragă cu coada ochiului în semn de mulțămire, că merge întocmai pe tocmai.

— Multe au fost ale dracului, a fi și asta una! — își dice nașul în a sa minte —, de ați înainte însă las' pe mine. Am eu ac și de jocul finilor, știu cum să-i întărc, de s'a trece de glumă, de în cruce.

După ce gătește nașa un blid streșinit de clătite, îl așează la dric de masă, — ear' nașul și-a poftit finii a lăsa rușinea la o parte pentru astăzi.

N'a trebuit s'o dică de două ori, pentru-că hămisiții de lăieți, dintr'odată dau năvală blidului de clătite, de cugeți, că focul și apa le mistuie, nu alt-cevâ.

Nașul mânca și nu mânca, știindu-se dus pe gîneată, îl rodea la inimă și pe fie-ce bucătură par'c'o punea în dreptul spatelor, nu alt undeva.

Finii cât dici trei bat în fălci jumătatea de cătră ei a clătitelor și finul chitea acușa, cum s'o brodească, doar' adăpostește și partea nașului.

— „De nu aveai noroc cu nașul, rabde-l Dumneșeu, că-i om și pom, — te apucam de plete, afurisit-o și mi-te suceam odată pe după mână ui așa!” — dice Țiganul mânios pe jumătate — și pe când latră din gură, apucă cel blid cu imbe mânilor și-l întoarce cu partea dinspre nașu-seu cătră el, — veți că lumea se-l înțeleagă.

Dar' nașul nu-i dă zor, ci apucă și el blidul, dicându-i: De cutezai finule, — se nu cugeți, că te slăbeam, când aveai obrazul se-ți areți arama tocmai în casă la mine, — din contră, îmi împlăntam brânca la tine în ceafă și după ce te învârteam odată roată, ui așa — și nașul întoarce earăși clătitele cătră sine — puneam mâna pe cel toiag noduros de după ușă și te pisăzeam ui-te cum

Și nașul apucă bățul cel noduros și dă, și dă, încât se trecuse de glumă. Abea într'un târziu a făcut scăpat pe finu-seu.

Din ziua aceea spunea Țiganul, că brânza nașului e cu strepedi și clătitele lui a le dracului de rele.

Țiganul și sfântul Nicolae.

Era în Ajun de Apă-Botează, când Țiganul s'a fost dus la nașu-s'o, te miri după ce.

Aci află el un drăgălaș amiros de tămâie și smirună, pe care nașul le aprinsese în cinstea lui Moș-popă, ce umblase cu Jordanul, ca de obicei.

— „Și ce amiros poate să fie acesta nașule, de atât de plăcut te gâdile la nas și de unde vine?”

— Amirosul acesta finule e făcut chiar de sfântul Nicolae, care 'mi-a făcut ați cinstea. Ui-te în casa dinainte, acolo are să vină de seară ca să-î fie peste noapte masul aci.

— „Aoleo sfinte Nicolae, dar' mult îmi ești drag! Și cum așa face nașule, ca se am parte, căci precum știi, Laie mă chiamă și Sfântul de care-mi vorbești trebuie, că mă vede cu drag,

după ce purtăm un nume. În apă saiu, dacă-mi
 dici, numai se am parte în ea seară de fața
 lui cea cinstită.“

— Ei bine finule, să vii, căci Sfântul îmi
 este omul și te va primi în urma rugămintei mele.

Peste di nașul te miri de unde capătă un
 draguț de rac cu foarfecile de-o șchioapă și
 mai bine, pe care-l agată de partea din jos
 a icoanei Sfântului, c'o sforicea.

Pe când ziua co noaptea sta în cumpănă,
 Țiganul era la nașu-seu.

Acum finule ai să te bucuri, că Sfântul e
 în toane bune și-a dis, că te vede bucuros,
 numai cât rușinos fiind din fire, aveți se vă în-
 telegeți la întunerec. Veți dar' și bate mai
 întâi nescai mătanii, di rugăciuni păcătoșule,
 ca se ai față curată, când vei sta înaintea-i.

Și se pune Țiganul la bătut de mătanii și
 la „Tatăl noaste...“ de sudorile-l treceau.

Acum finule poți să întri. Mergi însă tiptil
 și serută mai dintru 'ntâi veștmântul sfințit al
 lui, apoi te pune la vorbă. Ui-te, că e pe pă-
 retele cela, de-asupra laviței. Veți și cutează!

Oarbecă Țiganul prin întunerec pân' ajunge
 în dreptul icoanei, unde hai se facă serutarea ceea.

Dar' ce se-ți mai audă urechile?! .

Sfântul bagseamă era în duși rēi, că ntr'o
 clipită de ceas își implântă cleștele în botul
 Țiganului, de să trecuse de glumă.

— „Aoleo! și-aoleo Sfinte Nicolae!

„Sfânt ai fost și Sfânt se fii,

„Dar' de bot să nu mă ții, —

„Arză-te focul Sfânt de tine! — dice el
 lăcrimând de durere.

Țiganul vânătoriu.

Tu miri de unde căpătase Țiganul o rugină de pușcă cu care, pe când se crepa de diuă, se ia prin sat la vânat.

La o casă află curca Românașului culcată pe gard. S'apropie tiptil până lângă ea, pune vârful țevei la ea în piept și-i dă drumul la pușcă. Nici vorbă! a ramas moartă pe loc.

Într'aceea sare Românașul din pat, ese afară și apucă pe Țigan de piept.

— „Și ce dihanie s'e fie? — întreabă Țiganul, făcându-se prost ca gardul.

— Ce dihanie s'e fie? da-i curcă m'ei cioară, ținută de mine cu grăunțe, — cum ai putut să cutezi? — răspunde Românașul dincoala.

— „Apoi dacă-i curcă,

„De ce nu se culcă?

„Ce s'e pune pe pîrlaz,

„De-mi face mie necaz?!

Pentru aceea însă tot a mâncat păpară, de-i-au strepedit măselele.

Țiganul tot ca el.

Un Român și cu un Țigan se înțeleg ca se fure un cârlan grăsuț din staulul dela marginea satului. Dar lucrul era greu de brodit, pentru-că staulul, deși încăpătoriu, era atât de bine întocmit, că nu era puțință să-l poți strebate, făr' numai sărind gardul peste pîrlazul, ce-l făcuseră dulăii în trecerea lor încoia și 'ncolo.

Ca se între Țiganul înăuntru, nu-i da mâna, s'a învoit însă ca el se urce gardul și s'aștepte

cu brațele întinse, acolo sus; cârlanul, ce Românul are să îl dea.

Și Românul intră în lăuntru, în staul, ear' Țiganul sta sus pe vârful pîrlazului, așteptând, că ce are să fie.

Nu se știe, de ce, destul că ciobanul durmea ca dus alături cu dulăii, pe când o bală de lup intrase în staul înaintea Românului, fără să fie simțit de cineva.

Dar' cum amiroasă lupul umblet de om, numai decât își ia tălpășica spre trecătoarea, unde sta Țiganul. Acesta, vedându-l, că dă se sară peste gard, cugetând, să e un cârlan sdravăn', îl prinde în brațe. Cârlanul însă era tare al dracului și mușcă de cruce să-ți faci. Toată opintirea Țiganului a ramas zădarnică, lupul îl rupea al nevoii, de a trebuit să-i dea drumul.

Într'un târziu iată, că vine și Românul cu un cârlan gras ca un pepene și-l întinde sus la Țigan, dar' acesta de unde să vrea a pune mâna pe el.

— „Dar' ține cioară, ce te sfiește Han-Tătar, când nu e timp de pierdut, că s'arată zorile peste puțin! dice Românul.

— Nu voi mai mult cârlan, că mușc' al dracului, ui că-s numai răni de cel mai dinainte și mi-i acru sufletul!

— „Cum, tu ai mai prins un cârlan?

— Da și încă unul lehamite de mare și obraznic de să-ți peară pofta de-a mai umbla după ei; — dintr'o săritură a fost în vârful gardului și p'aci să mă dea jos, de nu mă țineam bine.

— „Măi, dapoi c'acela a trebuit să fie lup...!

„Ū lupu mă! Ține cățel! — răcnește Țiganul ca scos din fire.

Firește, că fără cârlan și cu fuga au putut scăpa, numai.

N'ar avea noroc de el!

Țiganului 'i murise singurul puradău ce-l avea. Atâta jale și supărare nu s'a mai vădut în laia*) țigănească, cugeți, că un fecior de craiu s'a stins.

Când la 'nmormântare, moș-popa, hai se-l îmbunească după obiceiul nostru românesc, că ui-te măi Jolde, Dumnețeu face aceea ce voiește. 'Ți-a luat copilul fiind-că 'i-a fost drag, n'are să-ți paie rău

— Nici vorbă! — de drag, drag 'i-a fost, n'ar avea noroc de el!

Pentru luleauă-'i pare rău.

Murise dată cel bătrân și fecioru-seu nu fusese acasă că se-'i închidă ochii. Un danciu aleargă se-'i ducă vestea. Cum aude cela, că dada cel mare își lăpădase potcoavele în nefința lui de față, dice plin de mânia:

— „Aoleo ardē-'l focul dadă nebun, 'și dat ortul popei și luleaua mea la el!“

*) Laie=ceată, de es am vădut o laie de Țigani. Așa se folosește în popor. — Nu cumva laia se deriva dela grecescul laos=popor, mulțime?

Dintr'o dorință seacă.

Țiganul căpetașe de undeva o serăciă de potcoavă vechie.

Ajungând acasă la nevastă și puradai, începe a le spune, că din potcoava aceea el are se facă niște cuițe, pe aceștea le va vinde și va lua o puicută de găină. Aceasta va oua, găinile se vor înmulți și-și va însema o purcea, din ea va ajunge în urmă la o eapă, ce are se fete un mânz așa de frumos

— „Și eu am se mă urc călare pe mânz!
— îi taie vorba unul din parpangei.

— Tu nevoie să te urci pe un mânz tinăr și să-l deșelezi?! îi răspunde Țiganul — o să te învêț eu a mă păgubi într'un feliu ca acela!
— și-i dă o bătaie cât e mai al dracului.

Aceea vinde-o la altul.

Țiganul chiamă pe moș popa Barbă-sură, să-i facă sfeștanie în bordeiu, pasămite nu cobea a bine. După-ce se află la preț, pleacă împreună.

Lui moș-popa nu-i da mâna ca să stea mult în bordeiul Țiganului, pe lâng' aceea plata avea să fie cam subțirelută, de nu putea să țină o sfeștanie lungă cât postul paștilor. Să pune deci și pe drum încă, dă-a dice așa mai chitineluț la tropare și molitve, încât la sosire, din două, trei și numai ce-l vedi ajuns la „Mântuiește Doamne poporul tău” și la stropire.

— „Apoi moș-popă! Cum se face de sfeștania mea e numai puiu pe lângă aceea a lui

Ión de-sub biserică, pe care ai făcut-o Duminică?” — întreabă Țiganul nedumerit.

— Fiule nu, te osindi, răspunde părintele dincoala, căci sfeștaniile-s toate la un feliu, numai cât pe a ta am făcut-o pe drum, precum ai putut să vești!

— Pe cea de pe drum, rogu-te, vinde-o la altul și-mi croiește mie una întreagă ca să știu, că-i numai a mea.

Lasă-l focului, că-i numai puiu.

Doi Țigani treceau odată prin pădure. Se întemplă de ved cât colo un iepuraș dormind. Se șoptesc ca unul din ei să se întoarcă după cratiț, ca se aibă în ce să-l frigă, după ce l-or prinde; — ear' cela-l-alt să stea pân' atunci la pândă, ca nu care cumva să-l piardă din vedere.

De-abea să depărtează cela, când cel ramas, strigă după el cât îl slugesc plumânile:

— „Să nu uți de sare mei!”

Iepurile numai decât își ia tălpășica, repede ca din pușcă,

— „Lasă-l focului, că-i numai puiu, vești-l, că numai acum i resare coada!” — dice unul din ei.

Când a fost se mănânce Țiganul unt fript.

Când e di de Moș-Crăciun, obiceiul vechiu este ca Românașul să-și prindă inima subțiată de drăguțul de post cu friptură de grăsun, după care alunecă vinuțul de cugeti altă aia îl duce.

Audise Țiganul despre așa ceva și-i venise pofta s'o brodească întocmai, — deși grăsun ca 'n palmă.

— În sfârșit friptura tot acolea are se ese — își dice haraminul în a sa minte — fie de ce-a fi. Voiu face cinste de Moș-Crăciun întocmai ca Românașii, tunsă, rasă, tot un drac, friptura de unt dulce ales de lelea Stană, trebuié că ține rostul cu grăsunul Românașului. Frige-voiu dar' eu bulbucul de unt, varoș ca plăcinta prăgită și voiu croi un foale cu drăguța de nevastă și cei puradei hămisiți, de s'a duce veste.

Dice Țiganul, de dis și-mi croiește un foc, bobotaie mare, la ușa cortului, de cugeți, că cine știe, ce mare treabă are să fie. Și până se se aleagă jăratecul, — taie de undeva o ramură de arin, o ascute la un capet și numai ce-o înfige prin cel unt; — frigare țigănească, n' ai ce dice!

Și dacă se alege el, jaraticul, cât e mai mult, numai ce vede, că dada se pune cu frigarea pe lângă el și hai, și hai, sucește din ce în ce mai cu inima, fiind-că de! untul naibei mai mult se topea decât se frigea. În cele din urmă, pătruns până dincolo de dogoreala focului, se rostogolește în focul, ce și așa pâlpaia îndeajuns, de bietul dadă a remas numai cu frigarea a mână.

Dar' ce se-ți vadă ochii?!

Friptura cea de unt a prins limbă de foc și arunca niște flacări, rogu-vé, de se 'ți-se pună în spate! Cât ai dice: Fă-te încolea! — cortul

întreg s'a făcut una bobotaie și pestă-o minută de ceas n'a ramas din cort, decât scrum și cenușă, chiar și cioarecii cei de anglje vênătă, și — aceea s'au făcut nimic.

— „Aoleo nevastă și voi puradei, dar' al dracului ni-o mai înjghebă friptura cea de unt, serăcuț de maica ce m'a băiat! Cât a face cioara cîrrr . . . nimic s' se aleagă de mine ca de odorul de cort, de-oiu mai eși din brazda croită de dada cel bătrân pentr'o nevoie și un sbiciu de Crăciun ca acesta, pe care vrînd a-i face cinste, ne aflarăm beleaua' cu el, — de nu s'ar fi pomenit!“

Veți asta ba s'o mai pătesc!

Când au spânzurat pe un Țigan, acesta, avînd niște grumazi din cale-afară groși, cine știe cum, dar' funia îi alunecă peste cap și el cade jos din furci.

— „Veți asta ba s'o mai pătesc!“ — dice el sculându-se de jos.

Când era bolnav copilul Țiganului

sta dada lîngă el și-l îmbia cu de toate celea.

— „N'ai mânca niște plăcinte cu caș dulce, argintul hăl scump al dadei?!“

— „Nu dadă, n'aș mânca!“

— „Dar' niște curechiu cu guși, încă n'ai mânca?!“

— „Nū dadă, n'aș mânca!“

— „Niște friptură de puiu, niște proaspătă de purcelaș, încă nu-ți trebuiește?!“

- „Nu dadă, nu-mi trebuiește!“
 — „Niște vin roșu, vechiu ca vodă, să nu-ți aducă dada?!“
 — „Nu, să nu-mi aducă!“
 — „Atunci, ce foc să-ți dau?!“
 — „O coajă uscată dadă, o coajă uscată!“
 — „Aoleu stropsitul! Tu încă ceri tot ce n'avem, că la pâne și noi îi ducem dorul!“

Când a fost se ia Țiganul miere dela albine.

Aflase Țiganul, că mierea de albine este dulce și bună.

Din diua aceea nașu-s' o ba să-ți mai poată închide ușa de el, că se-i dea o țică de miere, că se-i dea, căci altcum el descrește.

Dar' nașu-seu miere nu avea, căci nu venise încă Tăierea-capului.

— „Bine finule! dacă nu vrei să aștepti, rupeți o dup' ameați și vină de-ți ia însu-ți, din care coșniță vei voi,“ — dice Românașul.

Vine Țiganul, nici vorbă!

— „Acum finule, ui-tă ce ai de-a face! Iei o căldare și un cuțit, te urci în sus pe scară până la coșnița ce 'ți-se pare, o dai într'o dungă, tai fagurii cu miere și-i pui în căldare, apoi te cobori jos și câtă vei lua toată a ta să fie! — dice Românul. — Vedeți însă nu care cumva să te scapi și se înjuri albinele, că-ți află beleaua cu ele.“

Face Țiganul, dar' în dric de di fiind, când omul cu capul la loc nu-și pune mintea cu niște jigărai fără obraz cum sunt albinele, —

Țiganul nu putea nimic, că-l bîzăiau de toate părțile, încât de-abea putea să se apere.

— „Hiși în slavă! să nu-ți trag una moțată,
— dice el dând cu mâna în toate părțile.

Albinilor încă, numai atâta le-a mai trebuit, ca să le ațite și îndârjească.

Încep acum se-l muște.

— „Hiș la Dumneșeu,

„Să nu dic ceva mai rău!

Nașul ținea de scară și ridea de sta să leșine.

Vedînd albinele, că Țiganul, nici una, nici alta, ci coșnița vrea să 'li-o restorne, dau năvală asupra lui, de nu era chip se mai stea acolo sus.

— „Nașule! — dice el

„Ține scara,

„Na căldarea

„Mortii lor și comîndarea

„Că nu-'i vorbă de-a răbdarea!“

— Nu 'ți-am dis să nu le înjuri, că n'o scoți la cale cu ele?! — dice Românul:

Și 'i-a trecut Țiganului pofta de miere din diua aceea.

M'a trimes dada . . .

— Când simțește Țiganul, că i se apropie funea de pociump și trebuie să-și dea ortul popii, trimete pe un pargangel la părintele să vină'n grabă și să-l cuminece, că de-a mai avea dela Dumneșeu țile cu păcate, 'i-a oțeli și el, mîne poimîne vr'o secure.

Sosește parpangelul, dar' fiind peste măsură încurcat, îl ia gura pe dinainte și dice:

„M'a trimes dada să vii să-l oțelești, că de-a trăi ț'a cumineca și el vr'o secure!“

Dictai țărcașă la canavel!

— Nu se poate ști de unde căpătase țiganul doi cărnați.

Ca să fie pizmuit de 'ntreaga ceată nespălată, îl pune chiar lucrul-cel-reu, că mai bine nu i-oiu dice, și pe unul îl acață în vârful dela sprigeana cortului.

O țarcă i-'l ca mai șterge, dar țiganul, care una, două și eară-și arunca ochii la cărnați, i-a prins de veste. Eu ți-s popă! dice el în mintea sa.

Țarca ș'acum, și mai apoi da ocoale 'n jurul cortului.

Țiganul es'afară cu cărnațul cela-l-lalt într'o mână, ear cu barosul în ceea-l-altă, ascuns la spate.

Dar țărcașă rușinoasă, de unde, mă rog, să cuteze?!

— „Dar dictai țărcașă la canavel, că se mă bată sfântul de-i barosul la mine! — dice el, vedând că nici cum n'o poate ademeni.

Să cumpănească pe altul.

Boieriul hotărâse ca Țiganul să fie spânzurat, pentru-că furase te miri ce.

Aceasta însă nu-'i venea Faraonului nici decât la socoteală, merge drept aceea la boieriu să capete iertare.

— „Apoi Maria-Ta ai milă de bietul de mine și nu lăsa ca să-mi pună lațul în gât,

pentru-că ȕeu, de nu mi-i groază, când n'am mai pătit-o de când sânt. În locul meu fi bun și cumpenește pe altul, că-ți fac o tarniță*) de s'a mira lumea și țeara de frumseța ei!“

Cel de sus și cu cel de jos.

Dacă pădure fără uscături nu se poate, apoi la ce se te miri, dac' un Român lung la degete face tovărășie cu un Țigan și, până una, alta, ca mai șterg văcuța omului din ogradă și-o fac apă, mă rog, cât ȕici trei.

Caută stăpânii, bărbatul și muierea, doară dau de urma hoților, în toate părțile, dar' de geaba. Nu le-a fost mai remas, decât niște măietori hârbuite pe creasta unui deal, — într'acolo s'au luat. Românul cu Țiganul aici se pitulaseră. Cum vede Românul, că nevoia bate la ușă, adirege pe Țigan, ca, urcându-se în pod, să se pituleze cum a ști el mai bine ear' însuși s'a făcut numai semn într'un unghet sub lavită.

Vîn ceia, dar' nevêdênd pe nime li-se spală și cea-mai din urmă sămênță de nădejde. Ca buni creștini, ce se găseau, muierea nu poate se nu ȕică:

— „Apoi, dac' așa ne-a fost scris, las' bărbate, că le-a plăți Cel-de-sus, care toate le vede și toate le aude,“ — ȕice muierea din a sa parte.

— Dar' cu cel de jos dimpreună, c' amêndoi am șters-o, — răspunde Țiganul dincoala.

*) Șeauă.

Pentru Țigan toate's glume.

Furase Țiganul o rîpă de cal și mai marii satului l-au judecat se peară în furci. Cu o cale însă, ca nu care cumva stăpânirea să le afle vină, au înaintat și județului o jalbă cât o plăcintă.

Dar' în lumea asta, cum e Țiga: Carul, ce nu se unge cîrțăie prost și anevoie înaintea, — asta însă era pusă la uitare din partea sătenilor cu pricina și stăpânirea a ramas mută ca peștele.

Ce să cugetă ei dela o vreme? Stăpânirea chioară ca de obicei, te miri, când are se-și aducă aminte de supuși, pîn' atunci ei vadă-și de treabă și hai cu Țiganul la spânzurătoare.

Totul era gata: Țiganul își face ruga cea din urmă, pune luleaua, ce ardea încă, la o parte, și hai pe scară în sus spre a-i pune lațul în grumazi.

De odată numai ce se ivește de după o colină un călăreț, ce ținînd sus o scrisoare cu peceti, aleargă mîncînd pămîntul spre ceata sătenilor adunați la treaba spânzurărei.

Vedînd așa ceva, oamenii nu cutează mai mult.

Cînd la adecă, județul aflate cu cale a schimba judecata sătenilor și Țiganul n'avea să fie acățat.

Coborîndu-se de pe scară, merge de una la lulea. Acea să stînsese acușa.

— „Cu glumele voastre mă cumpăni-ți de 'mi-se stinse luleaua, — Țiga el supărat.

Care pe care.

Un Român avea poftă de carne de purcelaș. Aușise, că la cutare boier se găsesc de aceia, cât de mulți, numai să fie cine se pricepe la lucru.

El s'o facă, nu-'i da mâna, — se însoțește deci cu un lăete de Țigan, învoindu-se; ca acesta să scoată turta din spuță.

Lucrul s'a sfetit. Stau acum amândoi — Românul și Țiganul — într'o duminică, și își frământau mințile, cum să facă, să se tragă unul pe altul pe sfoară?!

Firesce, fiecare în al seu gând.

Purcelașul era aproape numai bun de pus pe măsea, — fript, cum se dice — că foc numai au avut din ce-și așita, fiind ei în codru. Vreme de perdut nu era.

„Știi una, Țigane! Purcelașul e mititel. Două guri numai se ung cu el. Să facem o prinsoare; te stiu cine ești, dar îmi iau inima în dinți, și cutez. Ori tu sub mine, ori eu pe tine! Să ne spăriem unul pe altul. Eu rămân să grijesc, ca nu care cumva, carnea să s'afume ori să ardă, ear' tu mergi în pădure și mă spărie.“

Face Țiganul: Acți latră ca cânele, aci urlă ca lupul, forăie și morăie ca ursul, miaună în chipul lui ucigă-'l-crucea. — acolo unde a fi — strigă, că vin hoții, sbiară că îl mână apa, cu un cuvânt, cum îi trece prin minte, așa face.

Dar' Românașul nostru își răsucia musteața și nu-'l mai slăbia din „Cirr cioară, că te cunosc!“

După-ce vede Țiganul că nu se prinde, ese din pădure și vine la foc.

„Acum mergi tu, Române, eu rămân!“

Cum se înfundă Românul în pădure, lapedă cojocul ce-l avea pe el, și-l îmbracă pe un trunchiu putregăios. Apoi ia o bătă bună și jup! jup! pe cojoc, de-i mergea colbul; ear' din gură striga din răsuferință: „Nu mai da! Nu mă omorî pentru Dumnezeu, că îmi rămân copiii săraci! Țiganul a furat purcelul! Țiganul îl frige în poiană! Poștește numai și te îndreptățește! Valeu de mine și de mine, nu-mi sparge capul, că Țiganul e de vină! El a furat purcelul! . . .“

Fuga Țiganul, ca din pușcă!

Nu se uită el, că-i zmidă (pădure deasă de brad), nu că-i zbeg și bugeac, nu-i pasă nici de rîpă, nici de părău, nu, de nimica, fără înainte, pe unde i-se părea că-i calea mai scurtă. S'a tupilat în fundul cortului, cu inima cât un purece!

Românașul a rîs una bună, și a făcut un foale ca un boier.

Când se rade Țiganul de-a geaba.

Un Țigan mergînd odată la un barbier îi dîse:

— „Am venit să mă rați „de geaba“.

— „Bine! — răspunde barbierul, — te știu lipit pămîntului, să fie voia ta“. Și ia barbierul un briciucustură, în legea lui Moș Toma din rescruci, și dă a trage cu el pe cinstita barbă a Țiganului. Acesta avea, mă rog, o barbă cum

poate ea să fie mai a focului. Și cum trăgea barbierul cu briciul, așa crișcă și el din dinți și măsele, de cugeți că-l mușc' o miie de șerpi. Și tocmai atunci se schilăluia acolo afară un cățel, poate că l-a călcat neștine pe coadă.

— „Oare ce-i-e la cățelul acela?” — întreabă barbierul pe nevastă-sa.

Țiganul îi taie vorba, dicând:

— „Abunăseamă l-a fi rădênd și pe el în cinstel! — țină-te Sfântul și te cruce, că 'mi-o scoți din rădăcină, se vede!”

Satul „Drăceștii”.

Preotul B. din satul e un om șan-călos de se te feară toți sfintii ca nu cumva să-i apuci pe gură.

Când te vede, că stai să sari în apă, de grabă ce-ți este, — atunci se află mai gata ați da câte și mai câte povețe, numai ca să te țină, bună-oară, cu povara 'n spate.

Intr'una din zile îi murise țiganei bărbatul. Ar fi dorit ea, țigana, să știe dacă soțul ei la nevoi, s'a dus drept în sinul lui Avram, în raiu, cum se dice.

Când la 'nmormântare întreabă pe părintele B., dacă mult iscusitul ei soț are să vadă fața sfântă a celui ce ne ține, că ea mult s'ar simți mângăiată, când l'ar ști drept în fundul raiului.

Preotul îi dice, că după trei zile, atunci se vină, că i-a spune, fără doar și poate, deoarece și fiind-că, sufletul faraonului abea peste trei zile, va fi în stare să străbată calea lungă,

ce ne desparte de lumea ceea-l-altă. La termin vine țigana, ca să audă din rostul lui, ce cale-i pe vale și cu sufletul acela.

— „Ai să știi, dăce părintele, că mai curat suflet ca al soțului tău, nici că se poate! Drept spre raiu a apucat și mergea lehamitea de el ca vântul și ca gândul, nime nu putea să-i stea 'n cale, atât de mult este el împodobit cu fapte d'ale creștinești.

„Dar să vezi poznă!

„Când nu mai era păn' la raiu, decât o pușcătură-doauă, hai să treacă el prin Drăcești, un sat din apropiere. Când coala se 'ntâlnește față 'n față cu unul din neamul vostru, mare ciurariu, vestit căldărariu în Drăcești. Acesta, nici una, nici două, chiamă pe bărbatul tău, adecă nu tocmai pe el, făr' sufletu-i numai, îl chiamă la un ciocan de vinars, să-l tragă pe sub nas. Cugeți că i-a 'ntors spatelul?! — De unde! — S'au luat amândoi la birt și 'ndemându-se din ce în ce, unde nu-mi-să pun a-și uda măseaua, de cugeți că focul și para, ele, o mistuie. Acuma tocmai la birtul din Drăcești se află, de mersul la raiu nici că vrea s'audă!!!

— „A fi! — bată-l aceea ce face — că era bețiv ardă-l focul, de-ar fi bătut soarele și luna, dacă i-ar fi picat pe mână, cumva! — dăce țigana plină de necaz.

La luat dracul

Era pe-aci, pe-aci să-și lapede potcoavele și s'o iee cu scânduri cătră ceea-l-altă lume dada hăl mare. La fecior, fie-l focul, îi era,

milă din cale afară și nu știa ce să facă, numai doar' nu rămâne singur în lumea asta încurcată în câte și mai câte nevoi.

Înțelege el, flăcăul de țigan, că nime nu stă așa de bine la Dumneșeu, ca moș popa. Acesta, după cum are voie, apasă pe om ori-l ușorează, îl trimite cu scânduri, ori îi lungeste firul vieții. Are trecere înaintea lui Dumneșeu, ce să te faci?!

Știa el niște taleri pitulați te miri unde prin sdremțele cortului, îi ia la brâncă și hai la moș popa cu ei.

Acesta, după multă rugare din partea Țiganului, se dă după pěr. Vorba ceea: „Sacul popii-i fără fund.“

Ese Țiganul ș'o ia cătră cort, voios că de astă-dată din partea lui Dumneșeu nu va fi supărat. Când colea se vede 'nainte-i, nu cu altul, făr tocmai cu cinstitul Archangel, care, precum bine știți, cât dăci trei îți scoate scânteia cea de suflet din păcătosul acesta te trup. Țiganul nici una nici două, făr se ia pe lângă Archangelul cu câte vorbe dulci cu toate, numai doară-l înmoaie și pe el. C'a da liturghii la șapte biserici de odată, a lăsa ca să fie pus în toate pomelnicele, — sărindare, serăcuste, stâlpi, pomeni, paose, prinoase mari cât roata carului . . . c'o vorbă, tot ce se ține de biserică, popă și mântuirea sufletului de osînda cea vecinică le-a îndrugat într'un resufu, de-l treceau sudorile.

Archangelul, el știe de ce, era'n toane bune, de puteai să vindecî rane orbănțite cu el.

— „Apoi de!“ — dăce el. Dumneșeu mi-omul. Drept că nu-i trec nici când pe dinainte,

că-mi este stăpân și mai mare, — dar mă are hăt bine la inimă și mă lasă une ori de-mi alerg caili, cum am poftă și plăcere. Poți fi încredințat, că sosind în ceriu am să-i fac o plăcere spuindu-i ce și cum te-ai fâgăduit!“

Nui știa țiganul, unde calcă, atât de nu știu cum se simțea, cându-și aducea aminte de fețele neprihănite cărora a avut cinste a le privi'n ochi ș'ale 'ndupleca întocmai după pofta inimei sale.

Când la adecă, pe bietul dadă-l află țapăn, ca toți morții.

— „A bună samă dracul l'a luat, Ține el măhnit, că numai cu el n'am apucat a mă 'nțelege!“

Ține că nu-'i glumă!

Țiganul ajunsese lucru mare, era cioban. Cât e ziua de mare tot: „Ui lupul mă! Ține cățel!“

Așa ași, așa mâne, în sfârșit așa în toate zilele.

La început câinii dela turmă alergau ca la lup, în cele din urmă însă, nu se mai mișcau de loc, vedând, că nu-'i nici urmă de lup, ci-i poartă de geaba numai.

Într'una din zile într'adevăr că vine lupul și începe se-și facă mendrele prin turmă.

Acum striga Țiganul, striga de se-și stupească sufletul: „U lupul mă! Ține cățel!“ Dar' dulăii creșând, că și de astă dată-'i glumă, ba se se miște de loc. Țiganul vedând așa ceva, strigă mai grozav încă:

„Ține cățel, că de acum nu-'i glumă!“

Spovada Țiganului.

Țiganul încărcat de păcate, merge la părintele să se curețe de ele, după obiceiul românesc.

— „Dar' cutare păcat făcutu-'l-ai mei Țigane? — întreabă părintele.

— Nu 'l-am făcut cinstite părinte! — răspunde Țiganul.

— „Dar' cutare?“ —

— Nici!

— „Dar' cutare?“

— Nici!

Ori ce-'l întreba părintele, Țiganul dicea, că n'a făcut, se făcea sfânt acolo pe loc, ceea ce pe părintele 'l-a făcut să-'și iase din fire de mânie.

— „Așteaptă Țigane se aduc o spovadă mai la înțeles, vom vedea atunci!“

Și părintele își caută toiagul său sdravăn din altariu și eșindu-l afară în biserică, dă pe spatele Țiganului, dă și ear' dă, întrebând mereu:

— „Dar' păcatul cutare 'l-ai făcut mei Țigane? —

— Făcut cinstite părinte! —

— „Dar' cutare?“

— Și!

— „Dar' cutare?“

— Și!

Acum toate le făcuse Țiganul.

Dela o vreme se rumpe spovada și părintele face pe Țigan scăpat.

Eșind Țiganul afară, creștinii îl întreabă, ce și cum?

— „Al dracului de tot! — dice Țiganul, că de n'aveam noroc să se se rumpă spovada atât era de capul meu”

Țiganul la nașu-s'o la secere.

Când era Țiganul la nașu-s'o la secere, lucra și nu lucra mai mult însă sta par împlântat, uitându-se cu sete spre capetul satului, de unde avea să vină nașul cu de gustare, care iată-l, că se ivește, se apropie, sosește.

Țiganul gădălit la nas de amirosul vârza-
relor, capătă puteri și se face foc și pîrjol pe
lucru, n'ar fi de diochi.

Ba ca să între la inima nașu-seu până din-
colo, nu e destul, că se opintea, de se-și dea
sufletul, ci îndemna și pe alții și cânta:

„De-ar fi ziua cât de mare,

„Să lucrăm la nașul tare.”

Apoi căutând spre ceriu urmează:

„Stăi bumbule nu grăbi,

„C'avem mult de-a isprăvi; —

„Stăi bumbule, deu așa

„Doar' gătam cu secerea.”

În chipul acesta a crezut Țiganul, că orbește
pe nașu-seu și și-a câștigat obraz ca se măn-
nănce cât doi.

După mâncare nașul se depărtează și ear'
remâne Țiganul de capul seu cu ceilalți lucră-
tori. Și ziua i-se părea nespuse de lungă, soarele
par' că sta țintit locului și de loc nu se mișcă.
Țiganul se uită mănios spre ceriu și cîrăie
din cloț:

»Ce e bumbule*) cu tine,
 »Ori te-ai agățat de-un spine,
 »C'aștept seara și nu vine; —
 »Ja bumbule ja și ja,
 »Ce te ții de vorba mea?!«

❖ Vodă țigănesc le știe toate.

O ceată întreagă de Țigani făcea odată judecată asupra unui melc și nu puteau să știe, că ce jigăraie ciudată poate să fie și cum îi este numele. Merg drept aceea și chiamă pe vodă al lor ca el să-'i lumineze, că ce lighioaie este.

Când colea vodă butuc un ușă, nu știa nimic cu temeiu. După ce însă țigănimea jura, că vodă le știe toate, nici vorbă ca acesta să se dea de gol!

— „Proști v'a mai lăsat Dumnezeu, —
 ȃice el — dacă nici atât nu știți! Au nu vedeți
 — sari-v'ar ochii din cap — că-'i o jigăraie,
 ce vine de ici, merge încolo și duce povoară
 'n spate?!“

Și vodă a remas cu fața curată, căci Țigani
 au fost tare mulțămiiți cu răspunsul lui.

❖ Dorința Țiganului.

În earna anului 1887 precum știut este, a fost un puiu de ger de să înghiețe și oul în găină. Într'una din ȃile ceriul era ca oul, lucea un soare cu dinți și, ca pupăză pe colac, mai trăgea și fêrtatul de vânt, de te strebătea până în meduva oaselor.

*) Soarele.

În ziua aceea întâlnindu-se un Românaș cu un lăiete de Țigan îl agrăiește:

— „Și ce Țici la ziua de aȚi mēi Țigane?”

— E proastă rēu! Țice Țiganul, de-ar fi bătut-o sfântul.

— „Și cum sē fie proastă mēi cioară, cānd lucește un soare mai luminos ca în dric de vară?”

— D'apoi, cā și roajba aiesta de soare, 'și-a trāit traiul și 'și-a māncat mālaiul, e numai o vechiturā de lāpēdat și făcā nici o vlagā. Ar putea și DumneȚu acela se facā altul și pe aiesta sē-l lasā în loc de lunā, care încă nu mai e bună de nimic.

16 Popa vindecă pe Țigan de boala dragostei.

Țiganul își pune ochii pe preuteasa și aceasta îl spune popii.

— „Bine, Țice popa. O sē-l vindec eu, de 'n groapā și n'are se uite. Fā-te, cā te dai dupā pēr, mai departe vom chiti noi cum sē fie!

— Mēi Anghel! — Țice preoteasa într'o Ți cātrā Țiganul, ce se tot gudurea pe lāngā ea — nici vorbā, de drag, drag 'mi-ai fi până 'n suflet, dar' nu pot sē te vēȚ în așa veștminte. Cautā și te îmbracā asemenea popei, atunci ai întrare.

Atāt 'i-a trebuit la Țigan!

El vinde pāharele de argint remase din moși de stremoși, dā tot ce are și se înveștmēntează în straie nouē-nouȚe mai alese încă decāt a le pārintelui.

Cānd într'o seară, popa se înȚelege cu preoteasa și se face dus de acasā.

De loc Țiganul e aci.

De abea apucă însă se se așede pe laviță și părintele bate la ușă.

— „Deschide preoteasă, că-s eu, popa tău!

— Ne-a bătut sfântul Țigane, că popa e aci — dice preoteasa.

— Și unde se mă pitulez Doamne, c' amu atâta-i de steaua mea? — întreabă Țiganul.

— Ia colea în tindă, între viței, popa n'are să te vadă.

Face Țiganul, că se pune în patru brânci între viței.

Atunci merge preoteasa, deschide ușa tindei și părintele intră cu 'n băț noduros în mână.

Dar' cum intră, deși întunerec beznă, nu 'i-se pare de loc, de viței.

— „Calce-vă vaca cea neagră viței de voi, că n'aveți unde se vă puneți făr' tocmai în calea omului, de nu poate să treacă de voi . . . și punând ochii pe Țigan, dă a-l croi fără milă și din toate puterile!

— Mai la o parte gloabelor, dar' nu se-și frângă omul gâtul! . . .

Și nu știu cum se face de numai unul din viței a mâncat păpara și acela a fost însuși Țiganul!

Mirăiește el ca viței, se trage la unghiete și se face numai semn, geme, crișcă de se-și macine măselele din gură, dar' înzădar, căci bățul părintelui îl urmărește mereu ori unde, îl ustură, îl frige și-l arde, fără doar' și poate.

Într'un târziu, urându-se de-a mai da, intră 'n casă și ncepe langră cu preoteasa.

În vremea aceea Țiganul se ca mai șterge, tîrîș-grăpiș, ce-'i drept, dar' se duce totuși.

Nu apucaiu a spune, că preoteasa cum-pănise pe Țigan, de vestmintele lui cele noue-nouțe toate au ramas aci.

În dimineța zilei următoare părintele se îmbracă din tălpi până în creștet în straiile Țiganului și-o ia prin sat.

Cu voie, fără voie, se abate pe la bordeiul Țiganului cu pricina, pe care-l află stînd dinaintea bordeiului, dus pe gânduri și amărît ca omul la care nu-'s oile toate.

— „Bună 'mneța Anghele! ce mai ȃci? ce mai faci? par'că nu ești în duși buni.

— D'apoi ia părinte stau și mă cuget la lumea asta, că e dreaptă ca frigarea — răspunde Țiganul.

Dar' dancii, ce eșiră și ei în gura părintelui, cum vîd straiile dadei, încep să ȃcă:

— „Ui, mîi dadă, mantia ta! Ui cioarecii tîi cei d'anglie.

— Hîși cioare, că vî cîrpesc! — le ȃce Țiganul încrețindu-'și sprincenele.

Părintele, par'că nu vede, n'aude, dă și întrebă:

— „Ce ȃc dancii mîi Anghele?”

— ȃc că-'s morți de foame, părinte, și n'au decît niște coji uscate.

— „Trimete la preoteasa mea se-'ți dea, știi colea, niște lapte acru, că este dela Dumneȃeu.

Dar' Țiganul îi răspunde:

— Mai dă-te focului cu lapte-ȃi cu tot, că-ȃi bați vițeeii pentru nimica toată, de numai nu-'i omori!

Țiganul pe doaga morței.

Bătrânul dadă era numai cald în gură. Fecioru-s'o, om mai de-ai lui Dumnezeu, merge după moș-popa se vină se-l grijească, cum e datina la Români, ca se nu moară ca un păgân și vameș.

Cu spovada tot a mai mers, dar' cuminecătura nu vrea haraminul se ia odată cu capul. Se făcea mort și pace, de nu era vorbă să-i poți descleșta fălcile.

— „Măi, dadă, ui-te cuminecătura, nu fi al dracului!“ — ține feciorul, dar' dada butuc în ușa, nici nu resuflă măcar.

Și ori cât s'au încercat a fost îndeșert.

În sfârșit ce-i șoptește mos-popa feciorului la urechie, ce nu, — destul, că acela întoarce vorba și ține:

— „Ui, ține luleaua măi dadă!“

— Ha! — răspunde bolnavul, căscând gura ca se prindă vergeaua între dinți.

Părintele a ținut sfânta gata și numai decât 'i-au aruncat-o în lontru.

Numai cu apucături de aceștea pot fi Țiganii câștigați la ceasul morței!

De ce Țiganul la fêrtatul ține.

Soarele, gerul și vântul ședeau într'o di amên-trei la umbră în margine de drum, când iată, că Țiganul trece pe lângă ei.

— „Bună ziua la unul dintre voi!“ — ține Țiganul.

— Binețele mie 'mi-au sunat, — ȃice soarele, de voi nici, că vrea să știe, are teamă de năduf.

— Ba mie, că de frig 'i mai frică, — respunde gerul.

— N'aveți drept nici unul! — ȃice vntul — pe Țigan, mai ales de groaza mea il cuprinde tremuriciul și el singur mie 'mi-se închină, de voi nici că-i pasă.

Să ne încredințăm!

— Să!

— Aș, că mie 'mi-ai dat binețe? — întrebă soarele.

— „Nici vorbă!“ — respunde Țiganul.

— Cum cior? N'ai teamă, că la vară am să te frig, nu alt-ceva?

— Nici, că are să-mi pasă, numai să tragă frtatul*) — ȃice Țiganul.

— Mie 'mi-ai dat binețe! — ȃice gerul — frică-ți este, că la earn am se-ți înghieț și măduva din oase.

— Nici de tine nu-'mi pasă, numai se nu tragă frtatul! — ȃice Țiganul, trgnd vntului cu coada ochiului, lui de care, cum se vede, mai mare grije poartă.

77 Cnd Țiganul e mn spartă.

Cnd Țiganul își însura feciorul, la ospăț își udase măseaua att de bine, că 'i-s'a deschis inima de dragul tinerilor, de nu mai știa cum să le între'n voie, cmeș de pe sine ar fi fost în stre să 'li-o dea.

*) Vntul.

Ca se meargă veste și cântec despre dărnicia sa, își propune se fac'o cinste cum nu s'a mai auzit la de-al de ei.

Doi cai avea Țiganul, amândoi buni de tras în dunga văii: unul murg, ce tot mai zărea c'o fereastră, surul însă era orb ca gardul și numai ptelea și osul de el, nici de hrană la cioară!

Din cai avea să facă cinste.

— „Știi mei Luță, ce m'am gândit? — dice el cătră fecior. 'Mi-am pus în minte să te înstăresc, ca se mă pomenesti cât a fi aminul. Din cei doi harmăsari ai mei, alegeți care-ți place, drept semn că dada te are la inimă și vrea să te pună'n talpe, pe murgul însă mi-l lasă mie, că-s bătrân dintr'asta.

Așa se poartă Țiganul, când e mână spartă!

Soarele țigănesc.

Deși parpangelul era corb de negru, la dada 'i-se părea frumos de se-l sorbi cu lingura. Drept aceea „Soare“ 'i-au pus numele. În fie-ce dimineată, când soarele adevărat se ivea de după deal, Țiganul își lua parpangelul în brațe, îl țuca și-i arăta pe frate-s'o de pe ceriu.

Într'una din zile te miri ce se întâmplă, destul, că soarele din cort era sloiu de gheață și nici dadei nu-i mai lumina nici pic, că-i eșise scânteea cea de suflet.

La ivirea zorilor din ceea-l-altă dimineată, Țiganul eșit din fire de necaz, își ea Soarele rece în brațe și dice căutând spre resărit:

— „Acum resai soare ori stăi pe loc,
 „C'al meu soare coalea 'n cort,
 „Cu picioarele la foc,
 „De trei zile zace mort, — drăguțul dadei.

Avea dada

Avea dada avea,
 Avea pe dracul s'e-l ia:
 Avea o oaie bălălaie
 Făta șapte miei în paie.
 El da s'o prindă de lână
 Ea-l apuca de mână;
 El îi dicea bîrrr!
 Ea-i răspundea hîrrr!

Bine-ți sede

Era în dric de noapte, când Țiganul s'abătea
 cătră casă cu slănina furată. El avea să treacă
 valea peste-o punte și, fiind întuneric beznă, se
 roagă cătră Dumnezeu:

„Lumină Doamne, lumină,
 „Că 'ți-oiu da slănină!“

Acum nu mai era decât vr'o câțiva pași
 până la țermure, ceea-ce l-a făcut pe Țigan să
 fie încreșut și se dică:

„Poți Doamne tot lumina,
 „Că slănină nu 'ți-oiu da!“

Nu sfârșește bine vorba din gură și slănină
 zup! în apă, unde a și remas.

Aleu Doamne bine-ți sede

Să nu știi nici o glumă țigănească!

Cucul Țiganului.

Dănciucul aleargă la dada și-i spune tot într'un resufiu, că ui-te:

El a auzit cucul cântând

Dintr'un vârful de deal,

De pe-o baligă de cal

Face tot: ciongîrrr! ciongîrrr!

— „Ai, dragul lui dadei, d'apoi c'aia a fost o cioară!“

— „Ba cela-l-alt se te-omoară! — îi taie vorba parpangelul.

Toacă 'n ceriu.

Era mare bucurie în ceata lăieților, parpangelul, cel mai mititel se învrednicise mare aia, toaca în ceriu o auzise!

— „Și cum făcea dragul dadei, cum făcea?
— întreabă dada în față la laia întreagă, ce sta și asculta c'o nespuse evlavie.

— Făcea dadă tot: șovinco-dè, șovinco-dè, șovinco-dè, — șovaaai, șovaaai, șovaaai!

Adicătele un Românaș era la coasă acoloa în apropiere și aci își ascutea coasa cu șovinco-dè, aci trăgea prin earbă la șovaaai, șovaaai, — toacă 'n ceriu, n'ai ce dice!

El îl cunoaște.

— „Cine sînt oamenii cei mulți, ce vin la voi pește di?“ — întreabă cineva pe copilul vecinului.

— „Dar' prietini de-ai noștri!“

— „Și pe tatăl tău cum poți să-l cunoști între atâta spuză de om?“

— „Îl cunosc că e cu burta mare, și numai el cutează să dea în mama cu ce i vine amână.“

Femeea bolnavă.

„Sunt bolnavă domnule doctor! — să-mi dai ceva medicamente.“

— „Nu ved' semne de boală, mă iartă!“

— „Poștește numai și te uită la limbă.“

— „Aș! drept ai; limba dumitale are trebuință de odihnă.“

Căsătorie petrivită.

Într'o duminică din vara anului 1888 vedând Ghiuța Șoitoaei, cel posnaș, din Cărpiniș, pe două nevoi întorcându-se dela cununie îi agrăiește:

— „Bun' ajunsul foame lungă!“

— „Mulțam ție serăcie!

Două nevoi lipite

De mult n'or fost tâlnite:

Sculă rea cu bândurea!

Focul în pivniță.

Un oaspe glumeț al unei crijme a vedut cum birtașul cară apă în pivniță. Ese afară la uliță și strigă cât îl slugesc plămânile: „Foc!“ Vecinii aleargă spăriați și 'ntreabă, că ce arde?

— „Arde în pivniță la birtaș, că l'am vedut de două-ori ducând apă în ea!“

O ciudată asemănare.

Un tinăr plin de fumuri se întorcea dela școlile cele mari, de unde unii, vorba ceea: boi merg și vaci se întorc.

În drumul seu spre căminul părintesc se oprește într'un sat și trage la un birt serăcuț, ca de obicei în părțile noastre.

Bărbatul fiind dus la lucru nana Fira avea se îngrijească de toate câte se țin de o casă țerănească întreagă, vorba Crișanului, și pe de asupra se poarte grije și de oaspeți.

Studentul, colea, începe se ceară câte în lună și soare, cugeți, că nu se află în birt la „Nana Fira din Tătărești, ci te miri în care cetate, unde la o seamă de oamenii în birt le stă steagul și aleargă ca prisnelul — par'că strechea îi apucă — îndată ce se arată o față streină. La Nana-Fira din potrivă, birtul pentru ea e numai a șeptea roată la car.

Studentul a fost din cale afară nemulțămît.

— „Și de unde atâta mojicie? — ȳice el măhnit până dincolo —, știi dumnea-ta, că eu sânt un om, ce m'am adăpat la isvorul științei în două, înțelegi, în două, din cele mai mari școli a le lunei și sânt dobă de carte? Un om ca mine nu poate fi mulțămît, eac' așa numai cu a șeptea zamă din chisăliță.

— A fi! — răspunde Nana-Fira, iáu învătătură dela un blăstemat de vițel al nostru. Până mai amù-'s vr'o două, trei luni sugea la mamă-sa numai și puteai se resbești cu el. De atunci am dat a-l apleca la două vaci. Acum

să-l vezi, n'ai crede! S'a făcut, mă rog, un juncateu lehamite de mare și mâne poimâne o se ese din el un bou de n'o să-l încapă ușa curtei.

Studentul a ramas ca trăznit și ba se-ți mai poată îndruga o singură vorbă.

El vrea numai decât.

— „Ioane! — dice stăpânul către slugă — de astă dată se fie mâta întrecătoare; de-i faci însă soață la cea de ați, ai să știi, ca iau o coadă de sapă și-ți, măsur spatele de și în groapă ai se mă pomenști!“

— Ei bine stăpâne! Dac' așa merge vorba, la ce se aștepti ma-tă cine știe până când? Să începem numai decât și așa cu mânil goale, eu mă învoiesc.

Între mamă și fată.

Și mama și fata erau bune de gură.

— „Florică! tu ești o copilă, poartă-te altcum față de mamă-ta fii cu minte.

Așa ați, așa mâne în sfârșit așa în toate zilele.

Dela un timp Florică cea cū minte își pierde răbdarea și întoarce maică-sa cuvântul în chipul următoriu:

— Și de ce mamucă se fiu tot eu cea cu minte?! Mai fi și d-ta odată barem, că nu 'ți-a ședea rău.

· Si lui 'i-ar prinde bine!

Istoria s'a petrecut între un Țeran și un doftor.

— Țeranul: „Domnule Doftor! Am înțeles, că dumneata știi și pe dracul. Rogu-te scriemi ceva doftorie, nu pentru altceva, fără se-'i dau muierei doar 'i-se mai îngroașă limba, că prea-'i umblă sprinten, de-mi scoate peri albi, cât mă cihăie!

— Doftorul: Ei dragul meu, așa doftorie și mie mi-ar prinde bine, c'atunci n'aș trage câte trag!

O potrivită asemănare.

— Ce veste-mi aduci Ióne? — întreabă stăpânul mâncând la masă, pe servitorul, ce tocmai întrase.

— „Bună stăpâne! Scroafa cea mare tocmai a fâtat noauă purcei, dar' de subt pumai opt pot.“

— Și ce face al noauëlea?

— „Ce fac și eu stăpâne, se uită cum sug ceilalți și înghite gol.

Lui nu-'i trebuiește însuriș.

— „Vină dragă — dice mama cătră copilul său de șapte ani, ce sta 'la o parte, nu vrea să s'amestece în toiul jocului a unei cete de băieți — vină, joacă-te și tu și cu o cale alegeți pe una din frumoasele copile de nevastă, pe când ai să fi mare!“

— Ba, răspunde băietul, nu voiu să am nevastă. Dumneata, mamă, cugeți, că's atât

de prost ca să-mi iau muiere, care se mă
cihăie mereu cum te ved făcând cu tată-meu
în fie-ce di?

Durerea de măsele nu numără.

Doi țerani se întâlnesc și între altele se
întreabă, ce și cum se află cei de pe acasă.

— „Ai mei, har Domnului! se află de
minune, — dice unul, numai cât nevasta îmi pă-
timește pururea de durerea de măsele, încât
toată noaptea nu pot închide ochii de vaietile
ei, — dar' asta nu numără, dacă încolea n'o
doare nimic.

Și totuși 'i-a umblat bine!

Intre doi prieteni.

— „M'am insurat frate!“

— Bine 'ți-a umblat.

— „Bine și nu prea, că muierea mi-'i șcioapă.“

— Rău 'ți-a umblat.

— „Rău și nu prea, că 'mi-a adus o vacă.“

— Bine 'ți-a umblat.

— „Bine și nu prea, că vaca 'mi-a omo-
rât-o lupul.“

— Rău 'ți-a umblat.

— Reu și nu prea, că 'i-am tras pielea!“

Dovedile însuriișului.

— „Dumniata, Ispas Plăcintă, — întreabă
judecătoria. — dici, că trăiești la o masă cu
acusată, acum de opt ani de zile?“

Vorba e dar', că sînteti bărbatul și muierea ;
— nu-i drept?

— Ba da! — domnule judecătoriu.

— „Și ai dumniata dovadă sigură despre
aceea, că sînteti soți?”

— Am da! două fete și-un fecior.

9. Ceea ce omul nu știe.

— „Ah, crede-mă — dice un bărbat cătră
o tineră nevestă, ce tocmai se întorcea dela
înmormentarea soțului său — crede-mă, că tare
mă doare, când știu, de ce odor de bărbat te-a
despărțit moartea nemiloasă.

— A bună șeamă — răspunde veduva —
bărbatu-meu a fost tare cum se cade. Aceasta
nenorocire însă mă atinge cu atât mai dureros,
cu cât știu, că pe cine am pierdut, — nu știu
însă, că ce felu de om are să fie cel ce o se-i
ocupe locul.

10. Cel mai sigur' mijloc în contra sobolilor.

— Am atâtea mușinoaie de sobol în li-
vadă, de nu știu, ce se mă fac, — se plînge
Moș — Toma cătră vecinu-său.

— Lucrul cel mai ușor este să faci ca sobolii
să nu-ți mai sape locul, — răspunde acesta.

— „Cum așa frate, tu cunoști vr'un mijloc?”

— Cunosc da, și încă sigur. Pentru două
litre de vin 'ti-l spun.

— „Dau bucuros și dece, numai să mă înveți:
După ce vinul e beut. —

— Acum s'auđim! — ȃice Moș-Toma.

Dă locul pe bani frate și în veci n'o s'e
maj ai de-a face cu sobolii, ci vor avea alții!

Din școală.

— Învătătorul: „Ión Clantă! Tu se-ți
spui, că ce înțelegi sub ȃisa din istoria biblică,
de care ne fuse vorba: „Că în sudoarea feței
tale îți vei mânca pânea ta.“

— Ión Clantă: Înțeleg, că are se mă-
nânce până-l trec sudorile!

Earăși din școală.

— Într' una din ȃile întreabă învățătorul
pe unul din școlarii s'ei mai silitori:

— „Iancule! Mâncariul t'eu din ce e făcut?
Din lână, răspunde școlariul.

— „De unde au oamenii lână?“

— De pe oi.

— „Așa dar' căror dobitoace ai tu s'e
multămești, că ai mâncariu?“

— La tata și la mama.

Pata de pe pălărie.

Unui preot 'i-se fură o coșniță cu albine
și încă matca cea mai, grasă.

Sta părintele s'e crepe ne necaz, că tocmai
lui 'i-s'a întâmplat și nu poate s'e adurmece
nici de loc.

'I-și tot frământă el cele minți, ce le are
și de la un timp, numai ce vede că-și rade ună

peste frunte, își netedește barba, — în sfârșit face ca omul mulțămît cu gândul ce 'i-a încolțit între cei patru păreți ai capului.

În minuta aceea de ceas, chiamă fătul*) și-l trimite din casă în casă, ca pe Dumineca următoare tot omul să fie la biserică, de-oarece părintele are să le spună o treabă mare.

Dumineca a și fost biserica îndesuită de lume, ca la Paști.

După slujbă, es cu toții dinaintea bisericii și așteaptă cuvântul părintelui.

Acesta, cum ese, — se uită una roată peste mulțime, apoi le dîce:

— „Dragii mei! 'Mi-s'a șters în cutare noapte matca cea mai grasă ce-am avut-o. Dumnețeu n'a lăsat însă ca furul să rămână nedescoperit. Umblând el cu atâta miere, a prins cu mânilor unse de pălărie — așa bate Dumnețeu pe omul strîmb la suflet — și uitați-vă la pata de pe pălărie-i, cîrat cinci degete unse cu miere din stupul cel mai gras al popii!“

Atunci oamenii, veđi numai că se sgîesc unul la altul, de cugeți, că altă aia 'i-a lovit, — ear' cel cu musca pe căciulă, pe loc își ia — pălăria amănă și-o privește pe de toate laturile. Firește, pată ca'n palmă, dar' șiretenia părintelui 'l-a dat de gol, încât n'a fost încotro mai mult, a trebuit s'o dea pe față.

*) Fătul = tîrcovnicul, crîznicul.

Nici cum nu vrea.

Ice c' un creștin atât se păgânise, că fugea de biserică mai altcum că șeață 'n petri. Rai, suflet, mântuire — toate, dar' toate erau floare la urechie pentru el.

La biserică numai de două ori a fost în viața: odată far' de voie, altă dată de nevoie, — adecătele, când l' őr botezat și când i-or pus cununa pe cap.

Părintelui 'i venea greu de tot, știindu-se c'o oaie atât de 'nchinată rēului.

Nici vorbă! Stăruind mai departe pe calea ce apucase, — încălțat îmbrăcat avea să fie al lui Sarsailă, nu 'l-am visa la noapte.

Cearcă părintele cu buna, cearcă și cu rēul, ba o ia cu aspru, chiar; — dar' de unde! Cum e disa: „Năravul din fire n'are lecuire.

La niște Sfinte Paști, alege părintele doi flăcăi, pe cei mai sdraveni și mai spătoși, — și 'i trimete s' aducă pe cea și peste voie la biserică.

Flăcăii, nefind alt modru, îl umflă pe sus și hai cu el.

„Mă duceți de dus — dice el sbătându-se — dar' eu încă să fiu al dracului de-oîu dice Doamne!“

Mazerea din ușa bisericeii.

Oamenii dintr'un saf erau slabi creștini. și părintele o ducea, de mai rēu nici că se poate. La el încă se 'mplinise vorba, că la popi: Copii și haine rele, de 'li-i acru sufletul.

Acum ajunsese funea la pociump. Pân' aci a mers cu chiu cu vai, ce-'i drept, dar' a mers totuși, — mai departe însă putință nu era.

Veți bine, că dacă-'i satul slab și câtu-i încă nu' te caută nici de loc, dincoala însă, cucoana preuteasă își ține năravul, că-ți umple casa de copii încât îți vine să iei lumea 'n cap, — Dacă așa merg trebile, apoi, ai să te îngrozești dela o vreme — și popa nost s'a îngrozit și-a alergat la părintele Protopop să se jăluiască.

— „Stau rău, părinte protopoape, de-mi vine să saiu în apă!“ — dice el.

— Cum? — Dela popor nu curge nimic? — răspunde Protă.

— „A secat isvorul de tot, părinte protopoape. Crede-mă că și la Paști 'mi resună biserica tot a pustiu, de-mi vine nu știu cum une-ori.

— Peste poate, frate părinte! Românul, când e vorba de suflet, apoi poți dice, că e din Daia*), numai trebuie adusu-i aminte.

— „Dar' dacă nu-ți vin la biserică de locul locului, cum se te înțelegi cu ei?! — răspunde popa.

— La biserică vin doar', că trebur**) se vină.

— „Ba nu vin de'u ei, fiind-că nu vreau!“

— Ai să mă convingi, — dice părintele Protă — cu una, cu două însă știut să fie, că n'am să te cred.

*) Din Daia = darnic sau mână spartă. Sub Daia se înțelege satul locuit de oameni darnici.

**). Provincialism din Țeara Moșilor, în Ardeal.

— „Te vei convinge părinte Protopoape, de măciucă are să 'ți-se ridice pėrul, n'am teamă.

Remăne ca Protă să iese la fața locului, când 'i-a da cela de știre.

Sosind popa acasă, în parochie, se pune și sapă tot locul din ușa bisericei și samenă mazere în el.

Și mazerea părintelui a crescut de minune în ușa bisericei. N'a călcat-o nime, că sfinția sa și țircovnicul au umblat cu pază.

Cumu-i pe ziua de mâne, chiamă pe părintele Protă la fața locului, ear' peste noapte se pune și stropșește 'n picioare toată mazerea, de nimic s'a ales de ea.

Pentru ziua aceea întreg poporul a fost adunat până la unul.

Popa pune pe părintele Protă la cale, se facă întrebare după sfērșitul slujbei. Atunci afla-va cū cē turmă bisericoadă 'l-a bătut sfântul.

Așa se și întemplă.

— Aci părintele Dumilor-voastre — dice Protă — se plângătuieste cătră smerita mea față, că 'i-ați călcat toată mazerea din ușa bisericei. Prost lucru fiilor să călcați voi mazerea părintelui . . . !

Eu, respunde Nan, n'am vedut față sfinților din biserică, de când m'am luat cu muierea, sunt vr'o douē-deci de ai, de nu mai bine. Așa părinte Protopoape. Nici atunci nu veneam, de nu eram silit!

— Nici eu n'am călcat pragul bisericei până adi, de vr'o 10 până 'n 15 ai, când a re-

posat tată-meu, Dumneđu se-l ierte! — urmează Bran a spune.

— Eu cu atât mai puțin — dice Stan. Spună părintele, dacă m'a văđut la biserică de când l-a adus Dumneđu între noi!

— Nici eu! nici eu, se lapedă toți, într'un glas, încât numai părintele și țircovnicul s'au adevărit a fi oameni bisericosi și prin urmăre vinovați întru călcarea mazerei.

— „Acū ce mai ici *) părinte Protopoape, n'am cuvinte de-a lua lumea n cap?”

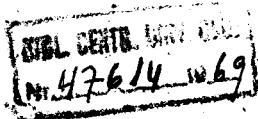
— Adevărat frate Părinte, — bine a dis, cine-a dis, — Că decăt se fi serac, mai bine se n'ai nimic!

*) Dici.

- Greșeli de tipariu:

Pag. 31 șirul ultim înmântare cetește: înmormântare.

Pag. 57, șirul 12, viscează cetește: visează.

Cuprinsul.

	Pagina.
Lucrul cel mai cu minte (În loc de precuvântare)	3
Țap din capra	5
Dă-i grăunțe	8
Carnea și fasolea	9
Dacă'l-a pus naibă pe Neamț	9
Românul și limba ungurească	12
Muierea e vas spart	12
Boierul și direghetoriul de curte	16
Nea Pricescu-Vrajbă	18
Românul o cumpărește din gură	20
Atunci n'ar sta în grădină	20
Ce știe satul află și bărbatul	21
Ogarul și cănele	26
Muierea e cu cap de drac	26
Părea orășenească	28
Smeri se ragă în el	29
De paguba fuse cum fuse	30
Strică limbă păcalit	31
Românească stricată	31
Copiii cu părul roșu	32
În cât timp se încungiură pământul	33
Procopseala din ziua de ați a fetelor	34
Așa se roagă unii	35
Apa stătută face beție	36
După tunet vine trznétul	37
Așa o pătesc popii de pe Criș	38
Așa cred Crișenii	39
Acum dá-i foc sau bărbatul îmbrobodit	40
O stâncă despre care multe se vorbesc	42
Seracé Aradule unde ai ajuns	42
Pe dqs vorbit	43
Vorbe întoarse	43

Vorba cu iepurile	43
Mai di-și tu	44
Evangelia cea mai aleasă	45
Dar' deu nici el pe a mea	47
A fi ce a fi	50
O minciună încurcată	52
Dacă n'o cunoști	52
Țiganul buiestraș	53
» ostaș împărătesc	54
» și ursoaia	55
» când visează prostii	57
» și laptele	58
» la coasă la nașu-s'o	59
» ajuns chior	63
» la nașu-seu	63
» și Sfântul Nicolae	66
» vânătoriu	68
» tot că el	68
N'ar avea noroc de el	70
Pentru tuleașă-i pare rău	70
Dintr'o dorință seacă	71
<u>Aceea vinde-o la altul</u>	71
Lasă-ți focului, că-i numai puiu	72
Când a fost se mănânce Țiganul unt fript	72
Veți asta ba s'o mai pătesc	74
Când era bolnav copilul Țiganului	74
Când a fost se ia Țiganul miere dela albine	75
M'a trimis dată	76
Dictai țarcușă la canavel	77
Se cumpenească pe altul	77
Cel de sus și cel de jos	78
Pentru Țigan toate's glume	79
Care pe care	80
Când se rade Țiganul de geaba	81
Satul »Drăcești»	82
L-a luat dracul	83
Ține, că nu-i gluma	85
Spovada Țiganului	86
Țiganul la nașu-s'o la secere	87
Voda țiganesc le știe toate	88

	Pagina
Dorința Țiganului	88
Popa vindecă pe Țigan de boala dragostei	89
Țiganul pe doagă morței	92
De ce Țiganul la fêrtatul ține	92
Când Țiganul e mână spartă	93
Soarele țigănesc	94
Avea dada	95
Bine-ți șede	95
Cucul Țiganului	96
Toacă în ceriu	96
El îl cunoaște	96
Femeea bolnavă	97
Căsătorie potrivită	97
Focul în pivnița	97
O ciudată asemănare	98
El vrea numai decât	99
Între mamă și fată	99
Și lui 'i-ar prinde bine	100
O potrivită asemănare	100
Lui nu-'i trebuiește însuriș	100
Durerea de măsele nu numără	101
Și totuși 'i-a umblat bine	101
Dovețile însurișului	101
Ceăa ce omul nu știe	102
Cel mai sigur mijloc în contra sobolilor	102
Din școală	103
Earăși din școală	103
Pata de pe pălărie	103
Nici cum nu vrea	105
Mazerea din ușă bisericei	105